

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

2950

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ

ΜΕΤΡΙΚΗΣ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΝ ΜΕΝ

ΤΗΟ

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗ,

ἐκδοθέν δε

ἀπὸ τοῦ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΚΟΡΟΜΗΛΑ

Πρὸς χρῆσιν τῶν Ἑλληνικῶν Γυμνασίων.

Τιμᾶται Δραχ. 1.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΤΥΠΟΙΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΚΟΡΟΜΗΛΑ.

(Κατὰ τὴν ὁδὸν Ῥοδᾶκιό ἀριθ. 146.)

1862.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝ

ΜΕΤΕΡΗΣ

Α. Β. ΕΛΛΗΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝ

ΜΕΤΕΡΗΣ

Α. Β. ΕΛΛΗΝ

Τυπὸν ἐκ τῆς Ἰστορίας

ΡΑΗ

ΕΡΚΕΙΡΙΑΙΟΝ

ΜΕΤΡΙΚΗΣ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΝ ΜΕΝ

ΥΠΟ

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗ,

ἐκδοθέν δὲ

Διὰ τὴν Διονυσίου Κορομηλά

ἱδρὸς ἰδρῶν τῶν Ἑλληνικῶν Γραμματικῶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Τυπῶται δραχ. 1.

Τυπὸν τῆς Βαχ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΤΥΠΟΙΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ Κ ΟΡΟΜΗΛΑ.

(Κατὰ τὴν ὁδὸν Ῥοδάκω ἀριθ. 146.)

1862.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ

ΜΕΤΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ

1042

ΜΕΤΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ

ΜΕΤΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ

1891

ΤΟΙΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΑΙΣ.

ΤΟ πρόγραμμα τῶν Γυμνασιακῶν μαθημάτων ἀπαιτεῖ καὶ τὴν διδασκαλίαν τῆς μετρικῆς, καὶ ὀρθῶς τοῦτο, διότι ποιηταὶ διδάσκονται ἐν τοῖς Γυμνασίοις. Οὐδεὶς δὲ βεβαίως οὔτε τῶν διδασκομένων οὔτε τῶν διδασκόντων ἀγνοεῖ ὅτι καὶ ὑπὸ τὴν φιλολογικὴν καὶ ὑπὸ τὴν αἰσθητικὴν ἔποψιν εἶναι ἀτελεστάτη ἢ σπουδὴ τῶν ποιητῶν ἄνευ τῆς γνώσεως τῶν στιχουργικῶν κανόνων αὐτῶν.

Ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν ὑπαρχουσῶν μετρικῶν αἱ μὲν μοὶ ἐφάνησαν λίαν ἐκτενεῖς, αἱ δὲ λίαν ἑλλειπεῖς καὶ ἐπιτομοί, καὶ ἄλλαι στερούμεναι εὐκρινείας καὶ τάξεως, τινὲς δ' εἰσὶν εἰς ὀγκώδεις γραμματικὰς ἐν μέρει παραρτήματος προσθεταί. Διὰ τοῦτο, προτροπῇ ἐμπείρων διδασκάλων, ἐξέδωκα τὸ παρὸν ἐγχειρίδιον, προσπαθῆσας νὰ περιλάβω ἐν αὐτῷ ὅ,τι ἀπαραίτητον πρὸς μελέτην τῶν παντὸς εἶδους ποιητῶν, ἢ ἀποκλείσω δὲ τὰς μακρὰς ρυθμικὰς θεωρίας, αἵτινες συγγέουσι μᾶλλον ἢ ὅτι διευκρινίζουσι τὴν τέχνην τῶν μέτρων, καὶ τὰς δευτερευούσας λεπτομερείας τὰς ὑπερπηδῶσας τὰ ὅρια τῆς στοιχειώδους διδασκαλίας, εἰς ἣν πρέπει ὡς πρὸς τὴν μετρικὴν νὰ περιορίζωνται τὰ Γυμνάσια.

Ἴσως τινὲς διαφωνοῦσι πρὸς τὰς ἰδέας ἅς ἐνιαχοῦ προτείνω εἰς ἐξήγησίν τινων δυσεξηγήτων. Ἄντ' αὐτῶν δύναται ἕκαστος τῶν διδασκόντων ν' ἀντικαταστήσῃ εἴτι ἔχει εὐκρινέστερον καὶ εὐκαταληπτότερον.

Ἐν Ἀθήναις ἁ. Αὐγούστου 1862

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ

Εκδόθη εν Αθήναις 1883

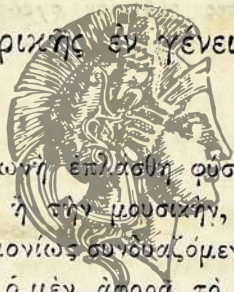
Α. Π. ΠΑΠΑΚΑΝΤΖΗΣ

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ ΜΕΤΡΙΚΗΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ Μετρικῆς ἐν γένει.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- § 1. Ἡ ἀνθρωπίνη φωνὴ ἐπλασθῆ οὔσει μελωδική.
- § 2. Τὴν μελωδίαν, ἢ τὴν μουσικὴν, ἀπαρτίζουσι δύο πάθη τοῦ ἤχου ἐναρμονίως συνδυαζόμενα, ὁ τόνος καὶ ὁ χρόνος, ἐξ ὧν ὁ μὲν ἀφορᾷ τὸ διάφορον ὕψος, ὁ δὲ τὸ διάφορον μῆκος τοῦ ἤχου.
- § 3. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν ἐξ αὐτῶν μόνον, τὸ ἀφορῶν τὸν χρόνον, ἐπιτηδεύως καὶ κατὰ τινὰς κανόνας διαρρυθμιζόμενον, παράγει ἐντύπωσιν εὐάρεστον εἰς τὴν ἀκοήν, καὶ ἀποτελεῖ τὴν τέχνην, ἣτις ὀνομάζεται ρυθμικὴ, καὶ, ὅταν ἐφαρμοζῆται εἰς τὴν γλῶσσαν, κοινῶς μὲν στιχοουργικὴ, μετρικὴ δὲ εἰθίστα νὰ λέγηται, ὅταν πρόκηται ἰδίως περὶ τῶν δύο ἀρχαίων γλωσσῶν, τῆς Ἑλληνικῆς καὶ τῆς Λατινικῆς.
- § 4. Κατὰ τὴν τέχνην ταύτην διασκευάζεται ἐναρμονίως ἡ γλῶσσα, ἥς παιεῖται χρῆσιν ἢ ποίησιν.
- § 5. Αἱ πλεῖσται τῶν γλωσσῶν ἔχουσιν ἐν τῇ προ-

φορᾶτων μόνον τὸ ἐν τῶν δύω τούτων στοιχείων, ἰδίως τὸ τοῦ χρόνου (1). Ὀλίγιστα δέ εἰσιν αἱ ἀμφοτέρα ἔχουσαι, καὶ τοιαύτη ἦν ἡ ἀρχαία Ἑλληνική, ἥτις διὰ τοῦτο καὶ μελωδικωτάτη ἦν τῶν γλωσσῶν. Ἀλλ' ἐν τῇ στιχουργίᾳ αὐτῆς ἀπέδλεπεν εἰς μόνον τὸν χρόνον, ἀδιαφοροῦσα περὶ τοῦ τόνου.

(1). Ἡ Γαλλικὴ σχεδὸν οὐδ' αὐτοῦ διότι οἱ γνησίως αὐτὴν προφέροντες οὐδεμίαν σχεδὸν τῶν συλλαβῶν ἐκάστης λέξεως διακρίνουσι, μηχανοῦντες αὐτὴν ἢ τονίζοντες.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦ. Β΄.

Περὶ Μακρῶν καὶ Βραχέων.

§ 1. Ἡ προφορά ἐκάστης συλλαβῆς, ὡς καὶ ἐν γένει ἐκάστου ἤχου, δύναται διαφόρως νὰ παρατείνηται. Εἰς τὴν γλῶσσαν ὁμως, τοῦλάχιστον τὴν Ἑλληνικὴν, δὲν θεωρεῖται εἰμὴ μία μόνη περὶ τὴν ἔκτασιν τῶν συλλαβῶν διαφορὰ, ἢ μεταξὺ τῶν ἐν γένει βραχυτέρως καὶ τῶν ἐν γένει μακροτέρως προφερομένων, καὶ αἱ μὲν λέγονται συλλαβαὶ βραχεῖαι, αἱ δὲ συλλαβαὶ μακραι.

§ 2. Τὰς βραχεῖας συλλαβὰς σημειοῦσιν οἱ γραμματικοὶ διὰ τοῦ σημείου \sim , τὰς δὲ μακρὰς διὰ τοῦ σημείου — . Τὸ δὲ σημεῖον = δηλοῖ ὅτι ἡ συλλαβὴ εἶναι κοινὴ ἢ ἀδιάφορος, ἥτοι δύναται νὰ ἐκληφθῆ ἢ ὡς βραχεῖα ἢ ὡς μακρὰ, ἢ ὅτι εἰς τὴν θέσιν τοῦ σημείου τούτου ἐντὸς τίνος στίχου δύναται νὰ τεθῆ κατὰ βούλησιν ἢ μακρὰ ἢ βραχεῖα συλλαβή.

§ 3. Πᾶσα συλλαβὴ, ἐν τῇ προσῳδίᾳ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς, ἔχει τὸν χρόνον τοῦ ἀπαρτίζοντος αὐτὴν φωνήεντος· καὶ φύσει βραχεῖα μὲν εἶναι, ἂν τὸ φωνῆεν εἶναι ἐν τῶν βραχέων (ε, ο), φύσει μακρὰ δὲ, ἂν ἐν τῶν μακρῶν (η, ω), ἢ μία τῶν διφθογγῶν (εἰς οἷαν δῆποτε θέσιν ἐν τῇ μετρικῇ). Ἐν δὲ τὸ φωνῆεν εἶναι

δίχρονον, τότε ἡ συλλαβὴ εἶναι μακρὰ ἢ βραχεῖα καθ' ὃν χρόνον ἔχει αὐτὸ ἐν τῇ γλώσσῃ.

§ 4. Ἀλλὰ

α.) Ἡ φύσει βραχεῖα συλλαβὴ γίνεται θέσει μακρὰ, ἂν εἰς τὸ βραχὺ φωνῆεν ἢ τὸ βραχέως λαμβανόμενον δίχρονον ἐπηται ἐν τῶν διπλῶν συμφῶνων (ζ, ξ, ψ), ἢ δύο ἢ πλείονα ἀλλεπάλληλα σύμφωνα.

οἶον, ὄψ̄ε, ὄχθ̄η, ἔστ̄ιν, πόλλ̄α.

β.) Ἡ φύσει μακρὰ συλλαβὴ γίνεται θέσει βραχεῖα, ἂν τὸ μακρὸν φωνῆεν ἢ τὸ μακρῶς λαμβανόμενον δίχρονον προηγήται φωνήεντος, πρὸ πάντων ὁμοῦς ἂν προηγήται ἄλλης λέξεως ἀρχομένης ἀποφωνήεντος, ἄνευ περιστροφῆς συμφώνου. οἶον,

ἔσσειται ἄλγος. Ἀλλ' ἐνίοτε μένουσι μακραὶ αἰτιαυταὶ συλλαβαί, ἂν ἡ ἐπομένη λέξις ἐν τῇ παναρχαίᾳ γλώσσῃ ἢ ἐν διαλέκτοις εἶχε πρὸ τοῦ φωνήεντος δίγαμμα. οἶον,

Πρόσω Γίεμενοι μετὰ προμάχων ὀαριστῶν (Ἰλ.)

Ἐν περιπτώσει δὲ χασμωδίας ἐντὸς τῆς αὐτῆς λέξεως ἢ μακρὰ συλλαβὴ βραχύνεται μόνον ἐξαιρετικῶς, κυρίως εἰς λέξεις τινάς, καθ' ἃς ἡ συστολὴ ἔχει ἰδιαίτερον τινα γραμματικὸν λόγον. οἶον, ποιῶ, διότι τὸ ῥῆμα ἐγράφετο ἀρχαιότατα ποῶ,

καὶ ἐν τῇ πρὸ τοῦ δεικτικοῦ ἰ συλλαβῇ· οἶον, τοῦ τοῦ ἰ.

γ'). Ἄν δ' εἰς βραχὺ φωνῆεν ἢ βραχεύς λαμβανόμενον δίχρονον ἔπηται ἄφωνον (β, γ, δ, κ, π, τ, θ, ρ, χ) πρὸ ἀμεταβολοῦ (λ, μ, ν, ρ), ἢ συλλαβὴ εἶναι κοινὴ, ἥτοι ἐναπόκειται τῷ ποιητῇ νὰ μεταχειρισθῇ αὐτὴν κατὰ βούλησιν, ἢ ὡς μακρὰν ἢ ὡς βραχεῖαν οἶον, ἔκλογῃ, ἄτεκνος, ὀχληρός. Ἄν ὅμως τὸ ἄφωνον εἶναι μέσον (β, γ, δ) τότε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ βραχὺ μηκύνεται.

δ'). Ὅμοίως κοινὴ εἶναι (συμμετέστην ὅμως μακρὰ) ἢ συλλαβὴ ἂν τὸ ἐπόμενον εἰς τὸ βραχὺ φωνῆεν διπλοῦν σύμφωνον, ἢ τὰ δύο ὁμοῖα ὡς ἐν α.) ὡσιν ἀμφότερα ἐν ἀρχῇ ἄλλης λέξεως οἶον, χαῖρ' ἔξεινε. Ἐνθα σφιν.

ε'). Δύω ἀλλεπαλλήλα φωνήεντα, ἢ φωνῆεν καὶ δίφθογγος, κατὰ συνίξιςιν ἐκφερόμενα, μετροῦνται ὡς μία μακρὰ συλλαβὴ· οἶον, στήθεα, ἰσχεο, χρυσεοῦ, μῆ ἄλλοι, ἦ εἰπέμεναι.

ς'). Κατὰ στιχορρογικὴν ἀδειαν, συλλαβαίτινες, ἐν τῇ συνήθει γλῶσση βραχεῖται, ἐκλαμβάνονται ἐν τῇ ποιήσει ὡς μακραὶ, ἢ ὡς κοιναί, καὶ ἐνίοτε, ὅταν αἱ περιέχουσαι τοιαύτας συλλαβὰς λέξεις ἐπαναλαμβάνονται ἀλλεπαλλήλως, ὁ χρόνος αὐτῶν εἶναι διά-

φορος ἑκατέραν φοράν οἶον. τὰ μὴ καλὰ καλὰ
(Θέογν.).

ζ.) Ὁμοίως εἰς κύρια ὀνόματα, μάλιστα πολυ-
σύλλαβα, ἐπιτρέπεται νὰ μεταβάλληται ἐνίοτε, κατ'
ἀνάγκην τῆς στιχουργίας, ὁ χρόνος τῶν συλλαβῶν
οἶον, Ἄπόλλων ἀντὶ Ἄπολλων. Ἐλευσι-
νίδαο, ἀντὶ Ἐλευσινίδαο.

η.) Εἰς λέξεις ἐχούσας πολλὰς βραχείας, ἐκλαμ-
βάνεται μία, συνήθως ἡ πρώτη, ὡς μακρά· οἶον

ἀθάνατος.

θ.) Οἱ ποιηταί, καὶ μάλιστα οἱ ἀρχαιότεροί, ἐπι-
πλασίαζον πολλάκις, κατ'ἀδειαν ἐπὶ τῆς προφορᾶς
στηριζομένην, τὰ σύμφωνα, καὶ καθίστων οὕτω τὸ
βραχὺ φωνῆεν μακρόν. οἶον, ἔδδειςα, ἔννεπε,
ὄππως, ὅττι, τόσσον κτλ.

ι.) Εἰς τὴν πρώτην χώραν τῶν ἐξαμέτρων (Ε'. § 2)
ἐνίοτε ἐτίθετο συλλαβὴ βραχεῖα, ἐκλαμβανομένη ὡς
μακρά· οἶον, Ἐπειδὴ Φίλε.

ιά.) Βραχεῖα συλλαβὴ τελικὴ λέξεως, ἐν ἄρσει
κειμένη (Ε'. § 6), μηκύνεται συνήθως· ὡς,

φίλε κασίγνητε κόμισαι Ἴλ.)

καί:

Αἰδοῖός τέ μοιἔστι, φίλε ἔκυρέ, δεινόστε.

Πρὸ πάντων ὁμῶς ἂν ἔπηται ἀμετάβολον (ἰδίως τὸ ρ μη-
κύνει καὶ τὴν ἐν θέσει προηγουμένης λέξεως βρα-
χεῖν κατάληξιν), ἢ ἂν ἔπηται δασυνόμενον φωνῆεν.
οἶον·

Ἄμα | δὲ νέφος | εἶπετο (Ἰλ. Δ, 274).

Αὐται | δὲ ῥίνας ἔχουσι (Ἀριστοφ. Νεφ. 343).

Θυγατέρα ἦν. Πόσει ᾧ.

ιβ'.) Μακρὰ δὲ συλλαβὴ τελικῆ λέξεως ἐν ἄρσει
κειμένη, καὶ τοι ἐπομένου φωνηέντος ἀνευ παρεπί-
πτοντος συμφώνου ἴδε β',) μένει μακρὰ οἶον,

Ἰῆες, ὁ μὲν Κτεάτου, ὁ δ' ἄρ' Εὐότου Ἀκτορίωνος.

Ἐν δὲ θέσει, ἢ ἐκ μακροῦ δίχρονου συλλαβῆ, καὶ τοι
παρεπίπτοντος συμφώνου, πολλάκις βραχύνεται διὰ τὸ
μέτρον, πρὸ πάντων πρὸ κυρίων ὀνομάτων· οἶον,

Δουλίχιόν τε, Σάμη τε καὶ ὕληεσσα Ζάκυνθος. (Ὀδ. 1.24)

§ 5. Ἐπειδὴ δ' εἰς τὰ δίχρονα καθ' ἑαυτὰ ὁ χρόνος
δὲν διακρίνεται, κείσλωσαν ἐνταῦθα πρὸς γενικὴν τινα
αὐτοῦ διάγνωσιν οἱ ἐπομενοὶ κεφαλαιώδεις κανόνες.

- 1) Δίχρονον περισπώμενον εἶναι μακρὸν.
- 2) Δίχρονον πρὸ βραχέος ὀξυνόμενον εἶναι βραχύ.
- 3) Δίχρονον ἐκ συναιρέσεως προκῦψαν εἶναι μακρὸν.
- 4) Πολυσυλλάβου λέξεως ὀξυπαραλήχτου τὸ δι-

χρονον τῆς ληγούσης εἶναι μακρόν· οἶον σοφία,
παιδεία.

5) Λέξεως προπερισπωμένης καὶ προπαροξυτό-
νου τὸ ληκτικὸν δίχρονον εἶναι βραχύ· οἶον, πρᾶγ-
μα, κλυθι, μέλισσα.

Ὡς δὲ πρὸς τὰ καθ' ἕκαστα τοῦ χρόνου τῶν δι-
χρόνων, ἐπειδὴ οἱ περὶ αὐτῶν κανόνες ὑπερβαίνουνσι
τὰ ὅρια καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ παρόντος ἐγχειριδίου,
καὶ πολλὰ αὐτῶν οὐδ' εἰς μάγονας παντελῶς ὑπά-
γονται, ἐπιθετὰς Γραμματικὰς καὶ τὰ Λεξικά.

Σημ. Ἐν τῇ σημερινῇ ἡμῶν στίχουργίᾳ μάλιστα συλλογῆς
εἶναι ἡ τετονισμένη, ἥς ὁ τόνος προφέρεται, βραχεῖα δὲ ἡ ἀτό-
νιστος, καὶ ἐκείνη ἡ τετονισμένη, ἥς ὁ τόνος δὲν προφέρεται·
οἶον, τρέχω, τὸν υἱόν, σὺν τοῖς ἄλλοις.

ΚΕΦ. Γ'.

Περὶ ποδῶν καὶ μέτρων.

§. 1. Ἐκ τῆς ἑναρμονίου συμπλοκῆς τῶν μακρῶν πρὸς τὰς βραχείας συλλαβὰς παρήγοντο στίχοι. Ἡ δ' ἐν τῷ στίχῳ ἐλαχίστη ἀρμονικὴ μονάς, ἥτοι ὁ ἐλάχιστος ἀριθμὸς τῶν συμπεπλεγμένων μακρῶν καὶ βραχειῶν συλλαβῶν, οὗ ἡ ἐπανάληψις ἀποτελεῖ τὸν στίχον, λέγεται ποῦς.

§. 2. Οἱ ποδες εἰσὶ δισύλλαβοι ἢ τρισύλλαβοι, οἱ ἐπόμενοι:

καλιφύρενος	Πυρρίχιος	οἶον	λόγος.
—	Ταμβός	—	χέλως.
—	Τροχάϊος	—	δήμος.
—	Σπονδαῖος	—	ἤρωσ.
—	Τρίβραχυς ἢ Χορεῖος	—	λογικόν.
—	Δάκτυλος	—	ἥλιος
—	Ἀνάπαιστος	—	ὄροφή.
—	Ἀμφίβραχυς	—	ὄμηρος.
—	Ἀμφίμακρος ἢ Κρητικὸς	—	εὐγενής.
—	Μολοσσός ἢ Τρίμακρος	—	εὐγνώμων.
—	Βακχεῖος	—	ἐπειδῆ.
—	Παλιμβάχιος ἢ Ἀντι- [βαχχιος	—	αὐστηρός.

Ἐκ τῶν ποδῶν ταύτων οἱ εἰς τὴν τακτικὴν στί-

χουργίαν συνηθέστατοί εἰσιν ὁ δάκτυλος, ὁ ἴαμβος, ὁ τροχαῖος, ὁ ἀνάπαιστος καὶ ὁ σπονδεῖος, ὅστις παρενείρεται ἐπιβοηθητικῶς ἢ ὡς ἄδεια μετρικὴ εἰς ὅλους τοὺς προσηρημένους.

§. 3. Παρεδέχονται δὲ οἱ ἀρχαῖοι μετρικοὶ καὶ τετρασυλλάβους ποδας, οἵτινες ὁμως δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς προκύψαντες ἐξ ἐνώσεως δύο ὁμοίων ἢ διαφόρων δισυλλάβων· εἰσὶ δὲ οὔτοι:

~~~~ καλούμενος προκελευσματι-

	[χορ] οἶον	πενόμενος.
----	Χορίαμβος	» ταυτόλογῶ.
----	Ἀντίσπαστος	» ἐπούλωσις.
----	Ἰωνικός ἀπομείωνος	» ἐπιπόλις.
----	Ἰωνικός ἀπ' ἐλάσσονος	» ἐπίδ' ἄλλω.
----	Παίων α.	» ἡμέτερος.
----	Παίων β'.	» σοφώτερος.
----	Παίων γ'.	» ἐπίδουλος.
----	Παίων δ'.	» φιλοσοφῶ.
----	Ἐπίτριτος	» Διαρμόττω.
----	Ἐπίτριτος β'. ἢ Καρικός, ἢ καὶ Τροχαϊκὴ ἐπτάσημος	» εὐλογητῶς.
----	Ἐπίτριτος γ'. ἢ Ῥόδιος, ἢ καὶ Ἰαμβικὴ, ἐπτάσημος	» εὐγνομονῶ.
----	Ἐπίτριτος δ'. ἢ καὶ ἀναπαιστικὴ ἐπτάσημος.	
----	οἶον	αὐτάνθρωπος.
----	Δόχμιος	» ἐπερρώμενος.

Εἰ καὶ πεντασύλλαβος, ὁ τελευταῖος οὗτος συγκατη-
ριθμεῖτο ὁμῶς μεταξύ τῶν ποδῶν.

§. 4. Μία μακρὰ συλλαβὴ θεωρεῖται ὡς ἴση κατὰ
τὸν χρόνον πρὸς δύο βραχείας· διὰ τοῦτο καὶ ἀντι-
καθίστανται πολλάκις ἐν τοῖς μέτροις ἀμοιβαίως,
αὗται ἀντ' ἐκείνης, καὶ ἐκείνη ἀντ' αὐτῶν· οἶον, ἀντί
— — — ἢ — — —, ὁ σπονδαῖος, — —.

Μακρὰ δὲ συλλαβὴ τιθεμένη ὡς ἄδεια ὅπου τὸ
μέτρον ἀπῆτει μίαν μόνον βραχεῖαν, διωρθοῦτο βε-
βαίως κατὰ μέρος ὑπὸ τῆς προφορᾶς εἰς βραχεῖαν·
διὸ καὶ οἱ μετρικοὶ λέγουσιν ὅτι εἶναι μακροτέρα μὲν
τῆς βραχείας, βραχυτέρα δὲ τῆς ἀληθῶς μακρᾶς, ἔ-
χουσα πρὸς ἐκείνην οὐχὶ ὡς 2:1, ἀλλ' ὡς $1\frac{1}{2}:1$,
καὶ πρὸς ταύτην οὐχὶ ὡς 2:2, ἀλλ' ὡς $1\frac{1}{2}:2$,
καὶ καλοῦσιν αὐτὴν ἄλογον, ὡς ἄλογον λέ-
γουσι καὶ τὸν περιέχοντα αὐτὴν πόδα, δακνιζόμενοι
καὶ ἐπωνυμίαν καὶ θεωρίαν ἀνήκουσαν καὶ χρήσιμον
κυρίως τῇ ρυθμικῇ, ἢ τῇ ἐπιστήμῃ τῶν μουσικῶν τόνων.

Σημ. Καὶ ἡ ἡμετέρα στιχουργία παραδέχεται τὰς τοιαύ-
τας ἀλόγους συλλαβὰς, ἧτοι μακρὰς (ἐντόνους) ὅπου τὸ μέ-
τρον ἀπαιτεῖ βραχείας, καὶ τ' ἀνάπαλιν, καὶ διορθοῦσα αὐτὰς
διὰ τῆς προφορᾶς· οἶον,

× 5

Τρία πουλάκια κάθονται κτλ.

§. 5. Εἷς τινὰς συνθέσεις ποδῶν (ιδίως τὰς δακτυλι-
κὰς) αἱ αὐταὶ μετρικαὶ συνθήκαι ἐφαρμόζονται εἰς
ἕκαστον τῶν ποδῶν· εἰς ἑτέρας δὲ (τὰς λαμβδικὰς,

τροχαϊκάς, αναπαιστικὰς) ἐφαρμόζονται αὐταὶ εἰς ἓνα ἐκ δύο ποδῶν ἐκάστοτε· διὸ καὶ λέγεται ὅτι αἱ πρώται μετροῦνται κατὰ πόδα, αἱ δὲ δευτέροι κατὰ διποδίαν· καὶ μέτρον λέγεται ἡ μικροτάτη ἔκτασις ἐν ἣ αἱ αὐταὶ συνθῆκαι ἐπαγέρχονται. Ἄρα διὰ μὲν τοὺς δακτύλους ἐν μέτρον ἔσται ὁ ποὺς $-\cup-$, διὰ δὲ τοὺς ἰάμβους, τροχαίους καὶ ἀναπαιστους ἡ διποδία, $-\cup-\cup-$, $-\cup-\cup-$, $\cup-\cup-$.

§ 6. Ἐν ποδὶ συγκειμένῳ ἐκ διαφοροχρόνων συλλαβῶν (δακτύλῳ, ἰάμβῳ, τροχαίῳ, ἀναπαιστῳ), ἄρσις λέγεται ἡ μακρὰ θέσις δὲ ἡ βραχεῖα, ἡ αἰ (ἀλλεπάλληλοι) βραχεῖα. Ἄν δ' ὁ ποὺς σύγκηται ἐξ ὁμοιοχρόνων συλλαβῶν (ἡ ἄν ἐν πλείονος τῆς μίας μακρᾶς $-\cup-\cup-$ κτλ.) ἐπιδοῦσι τοιοῦτοι ποδες καθ' ἑαυτοὺς μέτρα δὲν ἀποτελοῦσιν, ἀλλὰ δύνανται νὰ θεωρηθῶσι μόνον ὡς παραφθοραὶ μᾶλλον τῶν ἄλλων ποδῶν, καὶ παρεντιθενται μεταξύ ἐκείνων κυρίως ἐν εἴδει στιχουργικῆς ἀδείας, διὰ τοῦτο ὁ χαρακτήρ τῶν ποδῶν ἐκείνων προσδιορίζει καὶ τούτων τὴν ἄρσιν, οἷον, σπονδείου ($--$) παρεντιθεμένου ἐν δακτύλοις ($-\cup-$) ἢ τροχαίοις ($-\cup$) ἄρσις εἶναι ἡ πρώτη συλλαβή, παρεντιθεμένου δ' ἐν ἀναπαιστοῖς ($\cup-$) ἢ ἰάμβοις ($\cup-$), ἢ δευτέρα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦ. Δ.

Περὶ Στίχων.

§ 1. Ὁ στίχος σύγκειται ἐκ μέτρων ἢ τῶν αὐτῶν ἐπαναλαμβανομένων, ἢ ποικίλων συνδυαζομένων. Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ὀνομάζεται κατὰ τὸ εἶδος τῶν ποδῶν τῶν ἀπαρτιζόντων τὰ μέτρα, οἷον, δάκτυλικός, ἀνσὶ πόδες αὐτοῦ εἶναι δάκτυλοι, λαμβικός, τροχαιικός ἢ ἀναπαιστικός, ἀν συγκηται ἐξ ἑνὸς τῶν ποδῶν τούτων, μετὰ τῶν συγγενῶν αὐτοῖς, οὕς, ὡς κατωτέρω θέλομεν ἰδεῖ, παραδέχονται ἐν τοῖς συνδυασμοῖς τῶν.

§ 2. Ὀνομάζεται δὲ ὁ στίχος καὶ ὡς ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μέτρων ἃ περιλαμβάνει, μονόμετρος, δίμετρος καὶ οὕτω καθεξῆς. Καὶ οἱ μὲν κατὰ διποδίαν βαίνοντες ἢ μετρούμενοι στίχοι δὲν ὑπερβαίνουνσι συνήθως τὸν τετράμετρον, οἱ δὲ κατὰ μονοποδίαν, τὸν ἑξάμετρον.

§ 3. Ἡ τελευταία συλλαβὴ παντὸς στίχου εἶναι ἀδιάφορος, δύναται δηλ. νὰ τίθῃται ἀδιαφόρως ἢ μακρὰ ἢ βραχεῖα· διότι ἡ φυσικὴ ἀναστολή τῆς φωνῆς μετὰ πάντα στίχον δύναται καὶ τὴν μακρὰν νὰ βραχύνη καὶ τὴν βραχεῖαν νὰ μηκύνῃ.

§ 4. Τὸ τελευταῖον μέτρον παντὸς στίχου δύναται νὰ εἶναι ἢ ἄρτιον ἢ ἑλλειπές.

α.) Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ὁ στίχος λέγεται ἀκατάληκτος.

β.) Ἄ δὲ ἐλλείπη ἀπὸ τοῦ τελευταίου μέτρου μία συλλαβή, ὁ στίχος λέγεται καταληκτικός.

γ.) Ἄν δ' οἱ ποδες εἰσὶ τρισύλλαβοι καὶ ἐξ αὐτῶν ἐλλείπη μία συλλαβή, ὁ στίχος λέγεται καταληκτικός εἰς δισύλλαβον καταληκτικός δ' εἰς συλλαβήν, ἂν ἐκ τῶν τοιούτων ποδῶν λείπωσι δύο συλλαβαί, καὶ διὰ τοὺς μετρομένους κατὰ διποδίαν, ἂν ἐλλείπη ὀλόκληρος ποῦς, λέγεται ὁ στίχος βραχυκατάληκτος. Ἄν δὲ, παρὰ τοῖς μετρομένοις κατὰ διποδίαν, μετὰ τὸ τελευταῖον μέτρον πλεονάζῃ μία μόνη συλλαβή, ὁ στίχος λέγεται ὑπερκατάληκτος.

§ 5. Ἡ ἀνθρωπίνη ἀκοή δὲν ἀντιλαμβάνεται εὐκρινῶς τῆς ἁρμονίας, καὶ ἐπομένως δὲν τέρπεται ὑπ' αὐτῆς ὅταν ἡ ἁρμονικὴ φράσις ᾔνε λίαν μακρά. Διὰ τοῦτο οἱ μακροὶ στίχοι πρέπει νὰ ἔχωσι κατὰ τὸ μέσον αὐτῶν τομὴν, ἧτοι θέσιν τινα ὠρισμένην, καθ' ἣν ἀναγκαίως νὰ λήγῃ λέξις, καὶ νὰ ἀρχῆται ἄλλη. Ἡ τομὴ διαιρεῖ τὸν στίχον εἰς δύο τμήματα.

ΣΗΜ. Παρ' ἡμῖν σήμερον οἱ στίχοι ἔχουσιν ἢ δύνανται νὰ ἔχωσι καὶ ἰδιαίτερόν τι κόσμημα, τὴν ὁμοιοκαταληξίαν, ἧς καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἤδη φαίνονται ἀμυδρά τινα ἔχνη Ἄλλ' ἡ κυρίως εἰς τὴν Ἑλληνικὴν εἰσαγωγὴ αὐτῆς ὀφείλεται εἰς τὴν τῶν ῥωμανικῶν ἐθνῶν ἐπιρροήν.

Ὁ κανὼν αὐτῆς εἶναι διὰ τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν ὅτι

ἐπὶ ληγουσῆς τονιζομένης πρέπει νὰ ὁμοιοκαταληκτῇ ὁλόκληρος ἢ τελευταία συλλαβὴ (οἶον φρι-κτὸς δὲν ὁμοιοκαταληκτεῖ μετὰ τοῦ αὐ-τὸς, ἀλλὰ μετὰ τοῦ ἐ-κτὸς. ἐχ-θρὸς μετὰ τοῦ νω-θρὸς οὐχὶ μετὰ τοῦ και-ρὸς κτλ. θε-ὸς μετὰ τοῦ υἱ-ὸς οὐχὶ μετὰ τοῦ κα-λὸς.) Ἐν δὲ παραξυτόνοις καὶ προπαραξυτόνοις λέξε-ιν ἢ ὁμοιοκαταληξία ἀρχεται ἀπὸ τοῦ τονιζομένου φωνήεντος (οἶον πλ-ά-σμα, χ-ά-σμα, γ-έροντα, φ-έροντα). Πᾶσα ἄλλη χρῆσις τῆς ὁμοιοκαταληξίης εἶναι ξενικὴ, καὶ ἀποδεικνύει ἀμέλειαν ἢ ἀδυναμίαν, ἀμφοτέρω ἀπαράδεκτα εἰς τὴν ποιήσιν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦ. Ε.

Περὶ Στίχων Δακτυλικῶν (= υ υ).

§ 1. Οἱ δακτυλικοὶ στίχοι, μετρούμενοι κατὰ μονοποδίαν, προβαίνουσιν ἀπὸ μονομέτρου μέχρις ἑξαμέτρου.

§ 2. Ἐπισημειώτως πάντων εἶναι ὁ ἑξάμετρος, ὁ λεγόμενος καὶ ἤρωϊκός, διότι δι' αὐτοῦ ἔφαλλον τὰς πράξεις τῶν ἤρώων ὁ Ὀμηρὸς καὶ οἱ λοιποὶ ἐποιοί.

§ 3. Ὁ ἑξάμετρος δακτυλικὸς ἔχει ἕξ μέτρα ἢ ποδᾶς, καὶ εἶναι κατὰ τὴν ἤρωϊκὴν ἑξαμέτρον, ὅτι ὁ τελευταῖος αὐτοῦ ποὺς εἶναι ἀντὶ δακτύλου (— υ υ) τρισημῆς (— υ), ἢ, διὰ τὸ ἀδιάφορον τῆς τελευταίας συλλαβῆς, σπονδαῖος — υ. Ὁ προτελευταῖος ποὺς εἶναι σχεδὸν ἀπαραιτήτως δάκτυλος, οἱ δὲ λοιποὶ ἀδιαφορῶς ἢ δάκτυλοι ἢ σπονδαῖοι. Ὁ τύπος ἐπομένως αὐτοῦ εἶναι.

— υ | — υ | — υ | — υ | — υ υ | — υ
οἶον,

"Ἄνδρα μοι ἔννεπε, Μούσα πολὺτροπον, ὃς μάλα πολλ-

[λά (Ὀμ. Ὀδυσ. Α, 1).

Ὀύλομένην ἢ μύρι' Ἄχαιοῖς, ἄλγε' ἔθηκε

[Ὀμηρ. Ἰλ. Α. 2.)

§ 4. Κατ' ἐξαιρέσιν ὁμῶς τινές στίχοι εὐρηγται ἔχοντες σπονδαίον καὶ κατὰ τὸν ἑ. ποδ., καὶ οἱ τοιοῦτοι ὀνομάζονται σπονδαϊακοὶ ἢ σπονδαϊζόντες οἶον,

Οὐ γάρ|πω σ|χρ|χ| οἰσ| οἰ|ς| νοσ| Ἄ|τροεί|δαο.

[Ἰλ. Β. 192)

καὶ

Τῷ δ' ἐν| Μι|σση|νή| ξυ|μ|β|λ|η|τ|α| λη|λοι|ν.

(Ὀδ. Φ, 15.)

§ 5. Ἐν τῷ μέτρῳ τούτῳ ἡ ἀρχὴ συλλαβῆς οὐδέποτε λύεται εἰς δύο βραχείας, ἀπὸ τὸν ἀντιλόγον δὲν ἀντικαθίστη προγελευσάτιος, ἢ τὸν σπονδαῖον ἀναπαίστος. Ἄν δὲ πρὸς στίχοι εὐεῖωσι τὸν προγελευσματικὸν ἀντὶ τοῦ σκευλοῦ ἔχοντες, τούτου αἰτία εἶναι ἡ συνίτησις οἶον,

Ἐκ δὲ| στέατος ἔ|νεικε μέ|γαν τρυ|χόν| ἐνδον| εἰοντος.

(Ὀδυσ. Φ, 178.)

§. 6. Εἰς τινὰς στίχους ἀπικνωτῶται παρεκτροπικὲς τινες τῶν κανόνων, χωλότητες ὀνομαζόμεναι, ἃς χαρακτηρίζομεν ὡς στιχουργικὰς ἐλευθερίας, ἵνα μὴ τὰς ὀνομάσωμεν ἐλαττώματα. Οἱ τοιαύτας περιέχοντες στίχοι εἰσὶ τριῶν εἰδῶν·

α.) Οἱ ἀκέφαλοι, οἱ ἀρχόμενοι διὰ βραχείας συλλαβῆς ἀπὸ ἀναπαίστου, ἢ ἀπὸ ἰάμβου ἢ τριδράχμου. Εἰς τὰς δύο τελευταίας ὁμῶς ταύτας περιπτώσεις ἡ ἰσχυρὰ

ἄρσις τῆς ἐνάρξεως τοῦ στίχου ἐκτείνουσα τὴν πρώτην συλλαβήν, ἀποτελεῖ τὸν πόδα σχεδὸν σπονδαῖον ἢ δάκτυλον. οἶον.

Νέα μέν|τοι κατέ|αξε Πο|σειδά|ων ἐνο|σ|χθων (Ὀδ. Ζ, 283),
ὅπου ὁμοίως διὰ συνιζήσεως ὁ πρῶτος ποὺς γίνεται καθα-
ρὸς σπονδαῖος· καὶ

Ἐπει|δὴ νῆ|ας τε καί| Ἑλλ|γ|σ|ποντον ἴ|κοντο (Ἰλ. Ψ, 2.)
καὶ

Ἐπι|π|νω, βε|β|ητο βο|ός θινά|ο (Ὀδ. Α, 523).

β'. Οἱ λ α γ α ρ ο ι (ἢ μεσοκλαστοί, ὑποκρίλοι, κρι-
λοί, ἀρητοί) εἰσι οἱ ἔχοντες ἐν τῷ μεσῷ τροχαῖον ἢ
τρίδραχυν ἀντιδάκτυλον, ἢ ἰσάμεον ἀντισπονδαῖον. οἶον,

Νέστυρα| εὖ εὖκ ελα|λέντα χη|πὶν νι|ά περ| ἔμπτῃς.
[Ἰλ. Ε, 1].

Βῆν εἰ| Αἰ|λου λυτα| δῶμα|τα τὸν δ' ἐκί|χανον.
[Ὀδ. Κ, 60].

Ἄψ ὄχε|α τριπε|ρο· ὄσ|ροντο γάρ| ἀλγεα| θυμῷ,
[Ἰλ. Σ, 224].

Ἐν γένει δ' ἐπικρατεῖ τις ἐλευθερία κατὰ τὸν δ'. πόδα,
καθ' ἣν παραμελεῖται ἡ ἑράχυνσις τοῦ ἐν θέσει μακροῦ
φωνήεντος πρὸ φωνήεντος οἶον,

Τῷ μῆ|μοι πατέ|ρας ποθ' ἐ|μεί|η| ἐνλευ| τιμῇ.

Ἐν δὲ τῷ γ'. ποδὶ μόνον ὡς πρὸς τὸ μόριον ἢ συμ-
βαίνει τοῦτο· οἶον,

ἦ νῦν | δηθὺ | νοστ' ἦ | ὕστερον | αὔθις | ἰόντα. (Ἰλ. Α'.)

γ'.) Οἱ μ ε ἰ ο υ ρ ο ι, οἱ ἔχοντες τὸν τελευταῖον πόδα
πυρρίχιον· οἶον,

Τρῶες δ' | ἐρρί|γησαν ὅ|πως ἴδον| αἰολον| ὄριν.

(Ἰλ. Μ, 208.)

§. 7. Ἐν τῷ ἑξαμέτρῳ ἡ τομὴ (Δ', § 5) γίνεται

α.) Ἐν τῷ τρίτῳ ποδί.

1) ἡ μετὰ τὴν πρώτην συλλαβὴν, καὶ λέγεται πεν-
θημεριμής, διότι ἕκαστος δάκτυλος θεωρεῖται ὡς
συνκείμενος ἐκ δύο ἴσων μερῶν, ἐξ ενός μακροῦ καὶ δύο
βραχέων ἐξισουμένων πρὸς τὸ ἕν μακρὸν (— = υυ).
Ἄρα δύο πλήρεις δάκτυλοι ἢ σπονδαί, καὶ ἕν μακρὸν
ἀποτελοῦσι πέντε ἡμίση τοῦ δακτύλου. Ἡ πενθημερῆς
τομὴ εἶναι ἡ ἀρίστη καὶ συνηθεστάτη πασῶν. Ταύτης πα-
ράδειγμα:

Ἰλιο|θεν με φέρων || ἀνε|μος Κικο|νεσσι πέ|λασσεν.

(Ὀδ. Ι, 39).

2) ἡ, ἂν ὁ τρίτος ποὺς ᾖ δάκτυλος μετὰ τὴν δευτέ-
ραν συλλαβὴν, καὶ τότε λέγεται κατὰ τρίτον τρο-
χαῖον, ἢ τρίτη τροχαϊκή, διότι τέμνει τὸν στί-
χον ὅπου αἱ δύο πρώται συλλαβαὶ τοῦ τρίτου ποδὸς ἀπο-
τελοῦσι τροχαῖον. Καὶ αὕτη ἡ τομὴ λίαν συνηθῆς· οἶον,
Οἰω|νοῖσ' ἰτε|πᾶσι. | Δι|ὸς δ' ἔτε λείστο| βουλή. (Ἰλ. Α, 5).

β'.) Ἡ ἐν τῷ τετάρτῳ ποδί, μετὰ τὴν πρώτην συλ-

λαβὴν, ὅτε λέγεται ἐφ' ἡμιμερῆς, διότι ἀποτελεῖται μετὰ ἑπτὰ ἡμίσεις πόδας. Συνήθως μετ' αὐτῆς συνυπάρχει δευτερεύουσα τομὴ καὶ ἐν τῷ τρίτῳ ἢ ἐν τῷ δευτέρῳ ποδὶ οἶον,

Ἐκτωρ| δ' ἀμφιπεριστρώ|φα|| καλ|λίτριχας| ἵππους
[(Ἰλ. Θ, 348).

Αὐτὰρ ἐ|πειδὴ| κυκλοτε|ρές|| μέγα| τοξον ἐ|τεινεν.
[(Ἰλ. Δ, 124).

Ἐνθ' οὐ| δέ||, ξεί|νός περ ἐ|ών|| ἵππ|γλάτα| Τηδεύς.
[(Ἰλ.

γ') Μετὰ τὸν τέταρτον πόδα, βουκολικὴ λεγομένη, σπανία, μάλιστα παρὰ τοῖς ἑποποιῶσι, καὶ ἄλλως περιέχουσα πάντοτε καὶ τὴν πανθημιμερῆ ἢ τὴν κατὰ τρίτον τροχαῖον οἶον.

Ποντῶ| μὲν το|| πρῶτα| γὰρ ἔ|σεται.|| αὐτὰρ ἐ|πειτα
Χέρσῳ| βῆγγύμε|νον|| με|γά|λα βρέμει||.

§. 8. Εὐχρηστος μεταξὺ τῶν δακτυλικῶν στίχων εἶναι καὶ ὁ πεντάμετρος λεγόμενος, ὅστις σύγκειται ἐξ ἀσυαρτήτως ἀλλεπιλλήλων δύο διμέτρων ὑπερκαταλήκτων. Ἐν αὐτῷ οἱ δύο πρῶτοι ποδες εἰσὶν ἀδιάφορος ἢ δάκτυλοι ἢ σπονδαῖοι, ἢ δὲ μετ' αὐτοὺς συλλαβὴ ἀφεύκτως μακρὰ, καὶ μετ' αὐτὴν ἡ τομὴ, οἱ δὲ δύο ἄλλοι πόδες ἀφεύκτως δάκτυλοι, καὶ ἡ μετ' αὐτοὺς συλλαβὴ ἀδιάφορος. Ὡστε ὁ τύπος τοῦ στίχου τοῦτου εἶναι:

- x | - ω | - | | - u - | - u u | x.
οἶον,

Ἰππόλυτον δ' ἀγνή||πέφνε σα|οφροσύ|νη,
 Ζῆν ἀπό| τῶν ὀλίγων||μηδὲν ἔ|χοντι κα|χόν. (Θεόγν.)

§ 9. Τοῦ πενταμέτρου μόνου οὐδέποτε γίνεται χρῆσις εἰς καταρτισμὸν ποιήματος· ἀλλ' εἰς τὸ εἶδος τῆς ποιήσεως τὸ καλούμενον ἐλεγεῖα κόν, τίθεται ἐν-ἀλλαξ εἷς ἐξάμετρος καὶ εἷς πεντάμετρος.

ΣΗΜ. Παρ' ἡμῖν ὁ ἐξάμετρος καὶ ὁ πεντάμετρος δὲν διασώθησαν. Δυνάμεθα ὅμως να μιμηθῶμεν αὐτοὺς, κατὰ τὸ καθαρὸν ἰδίως σχῆμα αὐτῶν, δηλ. σπανίως παρεισάγοντες σπονδαίους ἀντι δακτύλων οἶον,

Ἰσταται μὲν ὁ ἀνήρ ὡς κορμὸς ἀκραδάντου
 [πλατάνου,
 πλάγ' ἐπαύραυ ὡς κισσὸς εὐχρηστος ἔρπ'
 [ήγυνή.

§ 10. Ὁ δὲ δίμετρος καταληκτικός λέγεται Ἄδωνειος, -ου| -ου, καὶ ἦν εὐχρηστος παρὰ λυρικοῖς εἰς κατάληξιν στροφῶν.

Περὶ στίχων ἰαμβικῶν (υ —)

§ 1. Οἱ ἰάμβοι μετροῦνται κατὰ διποδίαν, διότι ἐν τοῖς ἰαμβικοῖς στίχοις ἐξ ἑκάστου ζεύγους ποδῶν ὁ εἷς, ὁ δεύτερος ὁ ἐν ἄρτια χώρᾳ πρέπει νὰ εἶναι πάντοτε ἰάμβος, ὁ δὲ πρῶτος (ὁ ἐν περιττῇ χώρᾳ) δύναται νὰ εἶναι καὶ σπονδαῖος ἔχων δηλ. ἀδιάφορον τὴν πρώτην συλλαβήν), ἢ εἷς τῶν ποδῶν τῶν παραγομένων ἐκ τῆς ἀναλύσεως τῶν μακρῶν, τοῦ ἰάμβου ἢ τοῦ σπονδαίου (τρίβραχος, δάκτυλος ἢ ἀνάπαιστος. Παρὰ μεταγενεστέροις δὲ ποιηταῖς ἀναλυεταί ἐνίοτε καὶ ὁ δεύτερος ποὺς εἰς τρίβραχυν.

Ὅσα πλείονα ὁμῶς ἰάμβους περιέχει ὁ στίχος, τόσῳ ἐντελέστερος εἶναι, καὶ οἱ ἄλλοι ποδες πρέπει νὰ θεωρῶνται μᾶλλον ὡς ἄδεια ἢ ἐλευθερία στιχουργικῆ, ἐνίοτε ἐξ ἀνάγκης λαμβανομένη, ἕνεκα κυρίων ὀνομάτων καὶ τῶν τοιούτων.

§ 2. Ὁ ἐπισημότερος τῶν ἰαμβικῶν στίχων εἶναι ὁ τρίμετρος ἀχάτᾶληχτος, οὗ γίνεται ἰδίως χρῆσις ἐν τοῖς δραματικοῖς διαλόγοις. Τούτου οἱ ἄρτιοι ποδες εἶναι καθαρὸι ἰάμβοι, ὁ δὲ τελευταῖος δύναται νὰ εἶναι καὶ πυρρίχιος, διότι ἡ ληχτικὴ συλλαβὴ εἶναι ὡς πάντοτε, ἀδιάφορος. Οἱ περιττοὶ δὲ ποδες δύνανται νὰ εἶναι καὶ σπονδαῖοι, συνήθως ὅχι ὁ πέμπτος, ἢ ἐνίοτε τρίβραχος, σπανίως δὲ ὁ πρῶτος καὶ τρίτος δάκτυλοι, καὶ ἐτι

σπανιώτερον ὁ πρῶτος ἀνάπαιστος. Παρὰ δὲ τοῖς κωμωδοποιεῖς ὁ δάκτυλος ἀπαντᾶται ἐν πάσαις ταῖς περιπτώσεσιν, πλὴν τῆς ἑκτης, καὶ σπανίως ἐν τῇ πέμπτῃ. Προσέτι καὶ ὁ προκελεσματοειδὴς ( ) ἐνίοτε ἐν τῇ πρώτῃ χώρᾳ.

§ 3. Ὁ τρίμετρος ἀκατάληκτος ἰαμβρικός τέμνεται (ἤτοι ἔχει ἀναγκαίως λέξιν περατουμένην. Δ, § 5 μετὰ τὴν θέσιν Γ', § 6) ἢ τοῦ τρίτου ἢ τοῦ τετάρτου ποδός. Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ἡ τομὴ λέγεται πενθημιμερής, καὶ γίνεται ἐπὶ ἀδιαφοροῦ (μακρᾶς ἢ βραχείας, συλλαβῆς, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ λέγεται ἑφθημιμερής, καὶ γίνεται μονὸν ἐπὶ βραχείας.

Τύπος ἐπομένως τοῦ στίχου τούτου εἶναι (πλὴν τῶν προσημειωθέντων περὶ ἀναλύσεως τῶν μακρῶν):

σ - υ - υ - | σ || - υ - | σ - υ - υ
ἢ σ - υ - υ - | σ - υ - υ || - | σ - υ - υ

οἶον,

ὦ τέχνα Κἀδ|μου|| τοῦ πάλαι| νέα τροφή.

(Σοφ. Οἶδ. τύρ. 1.)

Πόλις δ' ὀμοῦ| μέν|| θυμια|μάτων γέμει (Αὐτ. 4).

Φθίνουσα μέν| κάλυξιν|| ἐγ|κάρποις χθονός (Αὐτ. 25).

Τοιαῦτα μέν| τὰ δ' ἐστίν|| ἀμ|φοτέρα μένειν.

(Αἰσχ. Εὐμ. 580).

Ἡ κοσιν ἀπεί|ρῳ|| περιβαλοῦσ' ὑφάσματα.

(Εὐρ. Ὀρ. 25).

Νυνὶ δ' ὄρας, | πράττει τὰ || μέγιστ' | ἐν τῇ πολει.

(Ἀριστοφ. Ἐκκλ. 104).

Τὸ πόπανον ὄπως | λαβοῦσα θυῖσω τὰν λεαῖν.

(Αὐτ. Θεσμοφ. 283).

§ 4. Ὁ σατυρικός ποιητὴς Ἰππώναξ ἐν Ὀλυμ. 58.) ἐποίησατο χρῆσιν τοῦ ἰαμβικοῦ τρίμετρου μετὰ τινος μεταφύθμισεως, ἀντικαταστήσας δὴλ. ἀντὶ τοῦ τελευταίου ἰάμβου τροχαῖον μετ' ἀδιαφοροῦ πάντως τῆς τελευταίας). Ἐξ αὐτοῦ ὁ στίχος οὗτος ἐπεκλήθη Ἰππωνάκτειος καλεῖται δὲ καὶ γινωλίαμβος, καὶ ὁ τύπος αὐτοῦ εἶναι :

Ὁ μουσοποιὸς ἐνθάδ' Ἰππώναξ κεῖται

Εἰ μὲν πονηρὸς, μὴ ποτέρ|χεν τῷ τύμβῳ.

(Θεοκρ. Ἐπίγρ. κά.).

§ 5. Μετὰ δὲ τὸν τρίμετρον ἐπισημότατος ἰαμβικός στίχος εἶναι ὁ τετράμετρος καταληκτικός, καὶ τούτου χρῆσιν ποιοῦνται οἱ δραματικοὶ ἐν τοῖς διαλόγοις, καὶ μάλιστα αἱ κωμικοί. Οὗτος ἐδέχετο τὸν τρίβραχυν πανταχοῦ, πλὴν τοῦ ἑβδόμου ποδός· σπονδειὸν δὲ καὶ δάκτυλον μόνον ἐν ταῖς περιτταῖς χώραις, ἐπίσης πλὴν τῆς ἑβδόμης· ἐνίοτε καὶ ἀνάπαιστον κατὰ τὴν δευτέραν, τὴν τετάρτην καὶ τὴν ἑβδόμην χώραν, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐπὶ κυρίων ὀνομάτων.

§ 6. Ἡ τομὴ τοῦ τετραμέτρου εἶναι μετὰ τὴν δευτέραν διποδίαν. Ἐνίοτε ὁμῶς παραμελεῖται, καὶ τότε βεβαίως οἱ στίχοι εἰσὶν ἤττον ἁρμονικοί.

Ὁ τύπος ἐπομένως τοῦ στίχου τούτου εἶναι:

— — — — — | — — — — — || — — — — — | — — — — —

καὶ κατὰ τὰ ἄνω (§ 5) ἐκτεθέντα διάφορα πάθη,

— — — — — | — — — — — || — — — — — | — — — — —
— — — — — || — — — — — | — — — — —

οἶον,

Ὡ γενικώτατον κρέας, || ψυχὴν τ' ἀρίστη πάντων,

(Ἀριστοφ. Ἰπ. 455).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Ἀλλ' ἐκποκιῶ|σάυ τὰς ποκάδους || οὐ ποτε, μά Δία,

[οὐ γ' ἄψει:

οὐδ' ὡς τὸν ἄνδρα τῷ πελέχει || γυνὴ κατεσπόδησε.

§ 7. Παρὰ τοῖς λυρικοῖς εὐχρηστος εἶναι ἐπίσης καὶ ὁ δίμετρος ἰαμβικός, ἢ ἀκατάληκτος, ὁ καὶ Ἄνακρεόντειος ἐπιλεγόμενος, — — — — — | — — — — —, ἢ καταληκτικός — — — — — | — — — — —. οἶον,

* Ἄνασσα συμ|παρασάταται,

καὶ σῶζε τὸν|σαυτῆς χορὸν. Καί

* Ὅταν πίνω τὸν οἶνον,

εὐδουσιν αἴ|μέριμναι. (Ἄνακρ.)

Ὁ δ' Ἀναχρέων ἐν τισὶ τῶν ποιημάτων του μεταχειρίζεται εἰς τὴν πρώτην χώραν σταθερῶς ἀνάπαιστον, σπονδειον καὶ τρίβραχυν. οἶον,

Μαχαρίζομέν| σε τέττιξ

ὅτι δενδρέων| ἀπ' ἄκρων κτλ.

Προσέτι δ' εὐχρηστός ἐστι καὶ ὁ δίμετρος ὑπερκατάληκτος, οἶον,

Γύναιχός ἀντίον σταθένητες.

(Εὐρ. Ὀρ. 1479),

καὶ ὁ τρίμετρος βραχυκατάληκτος

οἶον,

Ζυγέντα πατό| ὁ ποῖον ἄδονάν.

καὶ ὁ τρίμετρος καταληκτικός. οἶον,

Στόνῳ βρέμου|σι δ' ἀντίπληγες ἄχταϊ

(Σοφ. Ἀντιγ. 237).

§ 8 Ἐν μέσῳ ἱαμβικοῦ στίχου ἀποφεύγουσιν οἱ δόκιμοι ποιηταὶ τὴν χασμωδίαν, ἥτοι σύγκρουσιν δύο φωνηέντων εἰς δύο διαφόρους λέξεις ἀνηκόντων.

ΣΗΜ. Καὶ τὴν σήμερον περ' ἡμῖν οἱ ἱαμβοὶ μετροῦνται κατὰ διποδίαν διότι ἐν ἐκάστη διποδίᾳ ἀρκεῖ ὁ εἰς ποῦς νὰ εἶναι ἱαμβος (ἐν τοῖς καταληκτικοῖς ὁ προτελευταῖος ἀναγκαίως), ὁ δ' ἄλλος δύναται νὰ εἶναι καὶ (ἰσομερῆς ὡς ὁ ἀρχαῖος σπονδειος) πυρρίχιος, ἢ καὶ τροχαῖος, ἀλλὰ μόνον ὁ πρῶτος ποῦς

ἐκάστης διποδίας, πλὴν τῆς τελευταίας. Καὶ παρ' ἡμῶν ὁ τετράμετρος καταληκτικός εἶναι ὁ ἐπισημότερος, ἔχων τὸ αὐτὸ σχῆμα καὶ τὴν αὐτὴν τομὴν τοῦ ἀρχαίου. οἶον,

οἶο Ὀλυμπος κ' ὁ Κίσαβος τὰ δὺὸ βουνα
μαλόνουν.

Γνωστὸς καὶ ὁ τρίμετρος ἀκχτάληκτος· οἶον,

ἄ' Ἐβῆχαντα καράβια τὰ Ζαγοριανά,
καὶ ὅλοι οἱ ἐλάσσονες, ὡς ὁ δίμετρος καταλ.

Ἄ τῆν εἶδες τὴν Ξανθούλαν,
καὶ οἱ λοιποί.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦ. Ζ΄.

Περὶ Στίχων Τροχαϊκῶν (— — υ).

§ 1. Καὶ οἱ τροχαῖοι μετροῦνται κατὰ διποδίαν· ἵστι ἐν τοῖς τροχαϊκοῖς στίχοις ἐξ ἑκάστου ζεύγους ποδῶν ὁ εἷς, ὁ πρῶτος, (ὁ ἐν περιττῇ χώρᾳ), πρέπει νὰ εἶναι πάντοτε τροχαῖος, ὁ δὲ δεύτερος, (ὁ ἐν ἀρτίᾳ χώρᾳ), δύναται νὰ εἶναι καὶ σπονδαῖος (ἔχων δηλ. ἀδιάφορον τὴν δευτέραν συλλαβὴν), ἢ εἷς τῶν ποδῶν τῶν παραγομένων ἐκ τῆς ἀναλύσεως τῶν μακρῶν τοῦ τροχαίου ἢ τοῦ σπονδαίου, ἢτοι τριδράχμου, δάκτυλου, σπονδαίου, σπανίως δὲ, ἐκτὸς τούτων, καὶ ἰαμβόου.

Παρά δὲ τοῖς νεωτέροις δραματικοῖς διαλύεται καὶ τοῦ πρώτου (τοῦ ἐν τῇ περιττῇ χώρᾳ) τροχαίου ἢ μακρᾶ, καὶ σπανίως, παρὰ τισι μάλιστα τῶν κωμικῶν, ἀντὶ τοῦ τροχαίου ἢ τοῦ τριδράχμου τίθεται δάκτυλος.

§ 2. Ὁ ἐπίσημότερος τροχαϊκὸς στίχος εἶναι ὁ τετράμετρος καταληκτικὸς, εὐχρηστος ἐν ἐν δραματικοῖς διαλογοῖς καὶ λυρικοῖς ποιήμασι. Τούτου ὁ ἔβδος ποὺς εἶναι καθαρὸς τροχαῖος, ἢ δὲ τελευταία συλλαβὴ ἀδιάφορος.

§ 3. Ὁ στίχος οὗτος τέμνεται μετὰ τὴν δευτέραν διποδίαν· καὶ οἱ μὲν τραγικοὶ τηροῦσιν ἀκριβῶς τὴν τομὴν ταύτην, οἱ δὲ κωμικοὶ πολλάκις τὴν παραμε-

λουσιν· ὥστε ὁ τύπος τοῦ τροχαϊκοῦ καταληκτικοῦ τετραμέτρου εἶναι·

καὶ μετὰ τῶν ἀλλοιώσεων ὧν ἐστὶ δεκτικὸς

οἶον

Ὡ σοφώτατοι γεωργοί, || τὰμὰ δὴ ξυλίεστε.
[Ἄριστοφ. Εἰρ. 603.]

Μενέλεων δ' οὐ | τάρβος ἡμῖν | ἀντιλάβειν εἰσω ξίφους
[Ἰσχυρ. Ἄγ. 16.]

Ἀλλὰ μεταβουλεύσομεσθα || τούτο σὺ καλῶς λέγεις.
[Εὐρ. Ὀρέστ. 1557.]

Σύγγονόν τ' ἐμῆν Πυλάδην || τῶν τάδε ξυνοδῶν-
τά μοι (Αὐτ. 1535.)

§ 4. Ὁ τετράμετρος τροχαϊκὸς καταληκτικὸς μεταβάλλεται εἰς χωλὸν ἢ ἱππωνάκτειον, ὅταν ὁ προτελευταῖος αὐτοῦ ποῦς ἀντὶ τροχαίου εἶναι σπονδαῖος.

οἶον,

Μητροτίμω | δεῦτέ με χρῆ || τῷ σκότῳ δικάζεσθαί
[Ἡφαιστ. σ. 19.]

Τοῦ στίχου τούτου χρῆσις ἐγένετο ὑπὸ σατυρικῶν καὶ κωμικῶν ποιητῶν.

5) Ὁ τρίμετρος βραχυκατάληκτος,

— υ — σι — υ — σι — υ

οἶον,

Ὡ τέκνον τέκνον τάλαινας|ματρὸς (Εὐρ. Ἔκ. 692)

6) Ὁ τρίμετρος καταληκτικός,

— υ — σι — υ — σι — υ υ,

οἶον,

Τῶν δὲ μελλόντων|τετύφλων|ται φράδαί

(Πίνδ. Ὀλ. 1Β', 43).

7) Ὁ τρίμετρος ἀκατάληκτος,

— υ — σι — υ — σι

οἶον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Χρημάτων γῆν|ἐνδοθεν|καί|μῆθεν οὐτως

(Ἀριστοφ. Δυσ. 4797)

8) Ὁ τρίμετρος ὑπερκατάληκτος,

— υ — σι — υ — σι — υ — σι υ,

οἶον

Μῆ προτιμήσης|ματαίων|τῶν δ' ὑλαγμάτων

(Αἰσχ. Ἀγ. 4684).

9) Ὁ τετράμετρος βραχυκατάληκτος,

— υ — σι — υ — σι — υ — σι — υ

οἶον.

Οὐδ' Ἀμειψίαν|ὄρατε|πτωχὸν ὄντ' ἐφ' ἡμῖν

(Ἡφαιστ. σελ. 49).

§ 7. Εἰς τοὺς τροχαίους στίχους οἱ δραματικοὶ ἰδίως ποιηταὶ ἀποφεύγουσιν ἐπιμελῶς τὴν χασμωδίαν.

ΣΗΜ. Καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον οἱ τροχαῖοι στίχοι μετροῦνται κατὰ διποδίαν, δεχόμενοι εἰς μίαν τῶν δύο χωρῶν καὶ τὸν πυρόγιον καὶ αὐτὸν τὸν ἴαμβον, πλὴν τῆς προτελευταίας τῶν καταληκτικῶν, ἔχουσι τὴν αὐτὴν τομὴν ὡς καὶ οἱ ἀρχαῖοι, καὶ χωροῦσιν ἀπὸ διμέτρου μέχρι τετραμέτρου, οἷον,

Πόσον μὲ ἀρέσει) δίμ. βραχυκατάλ.
ἢ λεπτή σου μέση)

Ἐ τὸ βουνό ἐγὼ κ' ἠγάπησ', δίμ. ακατάλ.

Κ' ἡ ἀγάπη μου μάλ' ἔστ', δίμ. καταλ.

Ἐπρασίνισαν τὰ δασὲν ἀνιλοῦδιζόν τὰ βουνά.

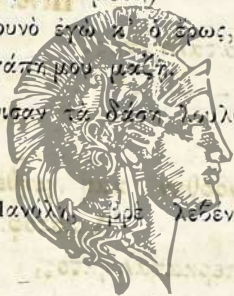
[τετραμ. ακατάλ.]

Βρέ Μανόλη, βρέ λεβεντι, βρέ καλὸ παιδί.

[τρίμ. ὑπεργαπ.]

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦ. Β.

Περὶ στίχων Ἀναπαιστικῶν υ υ —

§ 1. Καὶ οἱ ἀναπαιστικοὶ στίχοι κατὰ διποδίαν μετροῦνται· διότι δέχονται μὲν πλήν τοῦ ἀναπαίστου καὶ σπονδεδέον, μάλιστα παρὰ τοῖς τραγικοῖς, (συναίρεσει τῶν δύο βραχειῶν εἰς μακράν), καὶ δάκτυλον· συναίρεσει μὲν τῶν βραχειῶν, λύσει δὲ τῆς μακρᾶς, καὶ προκελευσμάτων, μάλιστα παρὰ κωμικοῖς, λύσει τῆς μακρᾶς, ἀλλὰ πολλάκις ἢ χρῆσις τῶν πηχῶν τούτων, ὅταν εἴναι ἀναπαιστικός, καὶ ἐξαστάται ἐκ τῆς θέσεως ἣν κατέχουσιν ἐν τῷ στίχῳ ὡς πρὸς τοὺς ἀναπαίστους αὐτοῦ. Οὕτω:

α.) Πρὸ ἀναπαίστου δὲν ἐπιτρέπεται γὰ τίθηται δάκτυλος, διότι παρεμπίπτουσι πολλαὶ βραχεῖαι, καταστρέφουσαι τὸν ῥυθμὸν (— υ υ υ υ —). Οἱ κωμικοὶ ὁμῶς ἐνίοτε ἀθετοῦσι τὸν κανόνα τούτου· οἷον,

Καὶ μύρον ἐπιχεῖς; ὡς ἦν τι πεσῶν, (Ἀρισ. Εἰρ. 169).
Καὶ μάλιστα ὅταν τομὴ παρεμπίπτῃ μεταξύ τῶν δύο ποδῶν· οἷον,

Αὐτὸν δῆσας, ὦ μιαιώτατε, || τί ποιεῖς; οὐ μὴ κατα-
θήσει; (Ἀριστ.),

ὄτε καὶ οἱ τραγικοὶ αὐτοὶ προτάττουσι δάκτυλον ἀνα-
παιστού· οἶον,

Θάρσει Παλλάδος|| ὅσιαν ἤξεις. (Εὐρ. Ἦλ. 4439)

* Ἄλλως ὁ δάκτυλος ἐπιτρέπεται εἰς πᾶσαν ἄλλην χώ-
ραν, πλὴν τῆς προτελευταίας ἐν καταληκτικοῖς.

β.) Ἐπὶ στίχων καταληκτικῶν ὁ προτελευταῖος
ποῦς πρέπει νὰ εἶναι ἀφεύκτως ἀνάπαιστος, πλὴν ἐν τῷ
λεγομένῳ Λακωνικῷ (τετραμέτρῳ), δεχομένῳ εἰς τὴν
ἐβδόμην χώραν σπονδεῖον.

γ.) Τοῦ προκελευστικικοῦ γίνεται χρῆσις κυρίως
μόνον κατὰ τὴν πρώτην χώραν τοῦ στίχου, παρὰ κωμι-
κοῖς ὅμως καὶ πολὺ συνεχέστερον· οἶον,

Προδεδόμεθ' ἀνόσια τ' ἐπαθόμεν·

ὅς γὰρ φίλος ἦν, ὁμοτροσά θ' ἡμῖν·

ἐνέμετο πεδία παρ' ἡμῖν (Ἀριστοφ. Ὀρν 320).

§ 2. Τῶν καταληκτικῶν στίχων ἡ τελευταία εἶναι
ἀδιάρητος, τῶν δ' ἀκαταλήκτων πάντοτε μακρά,
διότι ἄλλως ἐκλείπει ὁ χαρακτήρ τοῦ ἀναπαίτου.

§ 3. Οἱ ἀναπαιστικοὶ στίχοι χωροῦσιν ἀπὸ μονομέτρου
μέχρι τετραμέτρου.

α.) Ὁ ἐλάχιστος εἶναι ὁ μονόμετρος ἀκατά-
ληκτος, ὅστις καὶ ἀναπαιστικῆ βίασις κα-
λεῖται, — — —, καὶ μόνος μὲν καὶ καθ' ἑαυτὸν δὲν ἐ-
παναλαμβάνεται στιχηρῶς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ἀλλὰ

προστίθεται συνήθως ὡς παρατελευταῖος εἰς στροφὰς συνισταμένας ἐκ διμέτρων.

β'.) Ὁ δίμετρος καταληκτικός, $\sigma - \sigma - | \cup - \cup - \sigma$, ὁ καὶ παροιμιακὸς λεγόμενος, χρησιμεύει καὶ αὐτὸς συνήθως ὡς τελευταῖος στίχος στροφῆς διμέτρων.

γ'.) Ὁ δίμετρος ἀκατάληκτος, $\sigma - \sigma - | \sigma - \sigma -$, χρησιμεύει τοῖς λυρικοῖς καὶ τοῖς δραματικοῖς εἰς σύνθεσιν στροφῶν, αἵτινες συνήθως μετὰ τινὰς τῶν στίχων τούτων ἐπιφέρουσι ἓνα δίμετρον καταληκτικόν, καὶ ἐνίοτε πρὸ αὐτοῦ ἓνα μονόμετρον ἀκατάληκτον. Εἰς τὸν στίχον τοῦτον μετὰ τῆν πρώτην διποδίαν ὑπάρχει συνήθως τομή.

δ.) Ὁ ἐπισμύτατος τῶν ἀναπαιστικῶν στίχων εἶναι ὁ τετράμετρος ἀκατάληκτος, ὅστις καὶ Ἀριστοφάνειος λέγεται, διότι ὁ Ἀριστοφάνης πολλὴν καὶ ἀξιόλογον ἐποίησατο αὐτοῦ χρῆσιν εἰς τὰς παραβάσεις, ἢ μακρὰς περικοπὰς, δι' ὧν ὁ κωμικὸς χορὸς ἀπετείνετο πρὸς τοὺς θεατάς. Τομήν ἔχει μετὰ τῆν δευτέραν διποδίαν. Ὁ δὲ τύπος αὐτοῦ εἶναι:

$$\sigma - \sigma - | \sigma - \sigma - || \sigma - \sigma - | \cup - \cup - \sigma,$$

οἶον,

Ἐ| μὲν τις ἀνὴρ| τῶν ἀρχαίων|| κωμωδοδιδά| σκαλος

[ἤμᾶς (Ἀριστοφ. Ἴπ. 506).

§ 4. Ὁ καταληκτικὸς τετράμετρος, ἔχων εἰς

προτελευταίαν χώραν σπονδαῖον ἀντὶ ἀναπαίστου, ἐλέγετο *Λακωνικός*, διότι χρῆσις αὐτοῦ ἐγένετο ἐν τοῖς πολεμιστηρίοις ὕμνοις τῶν Σπαρτιατῶν. Ἐνίοτε δ' ἐποιοῦντό καὶ αὐτοῦ χρῆσιν οἱ κωμικοί. εἶναι δὲ ὁ τύπος αὐτοῦ :

— — — | — — — || — — — | — — —
οῖον,

Ἄγετ' ὦ Σπάρτας | ἔνοπλοι κούροι, | ποτὶ τὰν Ἄ-

[ροσὸς κίναςιν.

ΣΗΜ. Τῶν ἀναπαίστων γίνεσθαι καὶ πρὸ ἡμῶν χρῆσις, ἰδίως τῶν βραχυτέρων στίχων, μετρούμενον ὅμως κατὰ μονοποδίαν, διότι εἰς ὅλας τὰς χρόνους τῆς τελευταίας ὅταν εἰναι καταληκτικοί) πρέπει ἀνεγκλίως νὰ ἔχωσιν ἀναπαίστους ὡς,

Τὰ τραγούδια οὗτοι τὰ λέγουσ' ὅλα. Τρίμ. ὑπερκ.

Ἐνίοτε δὲ εἰς τὴν πρώτην χώραν δύνανται νὰ δεχθῶσι καὶ ἰαμβον, οῖον,

Μονάχος ὁ ψάλτης πηγαίνει γυρνᾷ.

Καὶ τὸν Ἀριστοφάνειον δὲ δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν οῖον

"Ὅτ' αἱ Μοῦσ' ἐσιώπων, καὶ νύξ' δουλική εἰς τὴν γῆν τῆς

[Ἑλλάδος ἠπλοῦτο.

ΚΕΦ Θ.

Περὶ Λυρικῶν ποδῶν

§ 1. Τὰ μέχρι τοῦδε ἐκτεθέντα μέτρα εἰσὶ τὰ συνεχῶς ἀπαντώμενα ἐν τῇ ἀφηγήσει τῶν ἐπικῶν, καὶ ἐν τοῖς διαλόγοις τῶν δραματικῶν ποιητῶν, καὶ ἐν γένει εἰς τὰ εἶδη ἐκεῖνα τῆς ποιήσεως, ὅσα κυρίως ἦσαν προωρισμένα εἰς ἀπαγγελίαν, ὀλίγον ἢ καὶ οὐδόλως ὑποβοηθούμενα ὑπὸ τῆς μουσικῆς, καὶ ἐπομένως ἔπρεπε τὸ πλεῖστον καὶ οὐσιωδέστατον τῆς ἀρμονίας νὰ φέρωσιν ἐν ἑαυτοῖς. Ὅσα ὅμως ποιήματα συντέθειτο κυρίως ὅπως ἄδωνται, ἐκεῖνα μὲν μέρος τῆς ἀρμονίας αὐτῶν ἔδει νειοῦντο ἐκ τῆς συνοδουούσης αὐτὰ μουσικῆς, καὶ ἐκ τῆς ἐνυπαρχούσης εἰς τὴν ἄδουσαν φωνῇ ἐλευθερίας τοῦ μέχρι τινὸς ἐπιτείνειν ἢ βραχύνειν τὰς συλλαβὰς.

Αἱ τοιαῦται συνθέσεις ἐπομένως ἐποιοῦντο χρῆσιν καὶ ἐτέρων ποδῶν, οἵτινες καθ' ἑαυτοὺς εἶχον ἤττον ἀκριβῆ καὶ αὐστηράν τὴν ἀρμονίαν, δυνάμενοι νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀλλοιωθεῖς πολλάκις τῶν ἤδη περιγραφέντων, καὶ πρὸς ἀλλήλους παντοίως περιπλεκόμενοι, κατὰ τὰς ἀξιώσεις τοῦ μέλους, πρὸς οὗ τὴν ἐν μέρει αὐθαίρετον ποικιλίαν ἐκάμπτοντο.

§ 2. Κατ' ἀρχάς, καὶ ἰδίως παρὰ τοῖς ἱαμβογράφοις, ἡ ἱαμβικὴ διποδία ἦν $\cup - \cup -$, καὶ ἡ τροχαϊκὴ $\cup - \cup - \cup -$. Εἶτα δέ, μακρυνθέντες οἱ στιχουργοὶ τῆς αὐστηρᾶς ἀκριβείας, παρεδέχθησαν εἰς τὴν πρώτην χώραν τῆς μὲν,

καὶ εἰς τὴν δευτέραν τῆς ἄλλης, καὶ τὸν σπονδεῖον, καὶ ἄλλους τινὰς πόδας, καὶ οἱ τοιοῦτοι σπονδεῖοι ἦσαν κυρίως ἰαμβοὶ ἢ τροχαῖοι, ἐκφωνουμένης τῆς μιᾶς μακρᾶς, τῆς ἐπεχούσης θέσιν βραχείας, καὶ ἀλόγου ὑπὸ τῶν γραμματικῶν κληθείσης, ὀλίγον βραχύτερον τῆς ἄλλης· οὕτως ἡ ἰαμβικὴ διποδία μετεβλήθη εἰς — — —, οἷος εἶναι ὁ ἐπίτριτος γ', καὶ ἡ τροχαϊκὴ εἰς — — —, οἷος ὁ ἐπίτριτος β'.

Ἐπιτείνοντες δ' οἱ στιχουργοὶ τὴν τοιαύτην ἐλευθερίαν ἐν ταῖς λυρिकाῖς συνθέσεσιν, ἐν αἷς ἡ μουσικὴ διώρθου τὸ ἄτακτον τοῦ ῥυθμοῦ.

α.) Ἐδέχθησαν εἰς ἓνα τῶν δύο ποδῶν βραχεῖον, ὅπου κατὰ τὸ ἀκριβὲς σχῆμα τῆς διποδίας ἔπρεπε νὰ εἶναι μακρὰ, καὶ οὕτως ἡ ἰαμβικὴ διποδία (— — —), μετεβλήθη εἰς Χορίαμβον (— — —), εἰς Ἴωνικὸν ἀπόμειζονος (— — — —), εἰς Παίωνα β'. (— — — —), εἰς παίωνα δ'. (— — — —), ἢ δὲ τροχαϊκὴ (— — — —), εἰς χορίαμβον καὶ αὐτὴ (— — — —), εἰς Ἴωνικὸν ἀπέλασσονος (— — — —), εἰς παίωνα α'. (— — — —), εἰς παίωνα γ'. (— — — —).

β.) Ἐδέχθησαν εἰς ἓνα τῶν ποδῶν μακρὰν, ὅπου ἔπρεπε νὰ εἶναι βραχεῖα, καὶ οὕτως ἡ ἰαμβικὴ διποδία (— — — —), ἠλλοιώθη εἰς ἐπίτριτον α'. (— — — —), καὶ ἡ τροχαϊκὴ εἰς ἐπίτριτον δ'. (— — — —).

γ.) Τὸν (ἀλογον) σπονδεῖον ἀντικατέστησαν δι' ἄλλου ἰσομεροῦς ποδός, τοῦ πυρρίγιου, καὶ ἡ ἰαμβικὴ

διποδία ἠλλοιώθη εἰς Παίωνα δ'. (υ υ υ -), καὶ ἡ τροχαϊκὴ εἰς Παίωνα α'. (- υ υ υ).

δ.) Ἀντικατέστησαν εἰς ἑκατέραν τῶν διποδιῶν ἀνθ' ἑνὸς τῶν ποδῶν, τοῦ μὴ ἀλόγου, τὸν ἀντίθετον, κατ' ἀντιπάθειαν, ὡς λέγουσιν οἱ γραμματικοί, καὶ παρήχθη ὁ ἀντίσπαστος (υ - - υ).

ε.) Παρημέλησαν τὸν περὶ ἀλόγου ποδὸς κανόνα, καθ' ὃν δηλ. πρέπει νὰ εἶναι ὁ πρῶτος τῆς ἰαμβικῆς καὶ ὁ δεῦτερος τῆς τροχαϊκῆς διποδίας.

§ 3. Οἱ πόδες οὔτοι σπανίως λαμβάνονται μόνοι καὶ καθ' ἑαυτοὺς ἐν στιχηραῖς συνθέσεσιν, ἀλλ' ἐπιμίγνυνται ὡς ἐπὶ πὸ πολὺ μετὰ τῶν ποδῶν, ὧν εἰσι συγγενεῖς καὶ ἀλλοιώσεις. Τῶν δὲ μετρικῶν ἄλλοι ἄλλως διατροποῦσι καὶ ὀνομάζουσι τοὺς τοιοῦτους ἐξ αὐτῶν ἀναγεμιστῶς συντεθημένους στίχους.

ΚΕΦ. Γ.

Περὶ Λυρικῶν στίχων ἀσυναρτήτων.

§ 1. Οἱ λυρικοὶ στίχοι, ὧν ὁ ἀληθὴς καὶ μόνος προορισμὸς ἦτον νὰ ᾄδωνται, ἐδανείζοντο τὸ κυριώτερον μέρος τῆς ἀρμονίας αὐτῶν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ᾄσματος, καὶ τοῦ ποικιλοτονου ἤχου τῆς λύρας, ἢ ἠκολούθου διὸ καὶ ἐποιούντο μετὰ πολλῆς, καὶ σχεδὸν ἀκανονίστου, ἐλευθερίας χρῆσιν τῶν τε ἀτελεστέρων ποδῶν καὶ διποδιῶν, περὶ ὧν διελέθμεν (Θ' § 2), καὶ τῶν διαφορῶν μέτρων ἀναρτίως ἀσυναρτήτως, ὡς λέγουσιν οἱ γραμματικοί. Ταῦτα ᾄσματα, ἐν τῷ ἰσχυρότερον αὐτῶν σχηματισμῶν, νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἔρρυθμός τις περὶ λόγος μᾶλλον ἢ ὡς τακτικῆ στιχουργία, ὅποια, φερόμενα εἶναι ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ ἡμῶν ποιήσει τὰ ἑρπάρια.

§ 2. Ἀσυναρτήτους κυρίως καλοῦσιν οἱ γραμματικοὶ τοὺς στίχους ἐκείνους, οἵτινες περιλαμβάνουσι διάφορα μέτρα, μὴ ὄντα εἰς ἄμεσον συγγενεῖαν ἢ σχέσιν πρὸς ἀλλήλα. Προσπαθοῦντες δὲ νὰ ὑπαγάγωσιν εἰς τινὰ τάξιν τὴν ἀταξίαν, καὶ παρατηροῦντες ὅτι εἰς στίχους τινάς, ἢ μᾶλλον μετρικὰς περιόδους, ἐνίοτε εἰς ἀλλεπαλλήλους ὁμοίους πόδας προτίθενται ἢ ἐπιτίθενται πόδες ἀνόμοιοι πρὸς αὐτοὺς, διεκρίνον τοὺς τοιοῦτους πόδας εἰς τὰς ἀκολούθους τρεῖς κατηγορίας.

χαῖτον οἶον,

— — — — — ο Σαπφικός,
 μᾶλλον: — — — — — .)

§ 7. Καὶ οἱ ἀνάπαιστοι γίνονται ἐν ταῖς λυρिकाῖς συνθέσεσι λογαοιδικοί, προσλήψει ἰάμβων εἰς διάφορον ἀριθμόν. Καὶ τῶν στίχων δὲ τούτων οἱ πόδες δὲν χωροῦσι πέραν τῶν ἑξ. Τοιοῦτος ὁ Ἀλκαίκοις ἐν δεκάσύλλαβος:

— — — — — οἶον,

Οὐ χρὴ κακοῖσιν θυμὸν ἐπιτρέπειν,
 καὶ ὄλεγομενος ἐλεγεῖα μβος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Πρῶτον μὲν εὐβούλον|| θέμεν οὐρανίαν

(Πραιστ. σ. 54.).

Ἐπισημότερος δὲ εἶναι ὁ πεντάμετρος λογαοιδικός ἀνάπαιστος, δεχόμενος τὸν πρῶτον πόδα καὶ σπονδεῖον ἢ ἰάμβον, τοὺς τρεῖς ἄλλους ἀναπαιστούς, καὶ τὸν ἔσχατον Βακχεῖον ὡς,

— — — — — οἶον,

Νυμφᾶν| σὺ μὲν Ἀστερίαν| ὑφ' ἄμαξαν ἦδη

Οὗτος δύναται νὰ θεωρηθῇ ἄλλως ὡς ἐκ Κρητικῶν συγκείμενος,

§ 8. Καὶ ἀσυναρτήτως δὲ συνάπτονται οἱ ἀνάπαιστοι μετὰ τροχαίων ὡς

οἶον, $\text{υ} \text{υ} - | \text{υ} \text{υ} - | - \text{υ} - \text{υ}$,

Θύγατερ| Διὸς εὐ|ῶπα πέμ|φον (Σοφ. Οἰδ. Τύρ. 459).

Ἦ ἔπονται ἀνάπαιστοι ἰάμβοις ὥς,

οἶον, $\text{υ} - \text{υ} - || \text{υ} \text{υ} - | \text{υ} \text{υ} - | \text{υ}$,

Ἰγίων|| καμάτων| παρέχου|σι (Σοφ. Οἰδ. Τύρ. 182).

§ 9. Καὶ οἱ ἰάμβοι δὲ μετὰ τῶν τροχαίων συνδέονται ἀσυναρτήτως ἐν λυρικοῖς στίχοις, οἵτινες τότε λέγονται καὶ περιοδικοί ὥς,

α.) Ὁ λεγόμενος Φέρωνος ἀτρεῖος: $- \text{υ} - || \text{υ} - \text{υ}$.

οἶον,

Ἐλδεαι φί|λων ἤτρε|

β.) Ὁ λεγόμενος Ἰλλυκῶν εἰος:

οἶον,

Πόντου θινὸς ἐφ|ημεν| (Σοφ. Φιλοκτ. 1154.)

γ.) Ὁ Ἰππωνάχτειος: $- \text{υ} - || \text{υ} - \text{υ} - | \text{υ}$.

οἶον,

Ὀμμασι δνο φεράς καλύπ|τρας (Αἰσχ. Χοηφ. 811).

δ.) Ὁ Φαλαίκειος ἐνδεκάσύλλαβος:

$- \text{υ} - \text{υ} | \text{υ} - \text{υ} - | \text{υ} - \text{υ}$

οἶον,

Αἶτε ναίετε καλλί|πῶλον ἐδραν Πίνδ. Ὀλ. 1Δ.

ε.) Ὁ Σαφειχὸς ἐνδεκάσύλλαβος:

$- \text{υ} - \text{υ} | - \text{υ} || \text{υ} - \text{υ} - | \text{υ}$,

οἶον,

Ποῖκιλόθρον| ἀθά|νατ' Ἀφροδί|τα Σαφρ.

Εἰ δὲ κυροῖ τις πέλας οἰωνοπόλων (Αἰσχ. Ἰκ. 59).
 Συνηθως δὲ συντίθενται οἱ χοριάμβοι

α.) Μετὰ διποδιῶν τροχαϊκῶν ὡς

— — — — — | — — — — — || — — — — — | — — — — —

Ὡς δὲ σῶφρων ἐστὶ φύσει || σκέψασθ', ἥτις | πρῶτα μὲν
 (Ἀριστοφ. Νεφ. 535).

β.) μετὰ διποδιῶν ἰαμβικῶν. ὡς,

— — — — — | — — — — — || — — — — — | — — — — —

Φρόντιζε δὴ, | καὶ διάθρει || πάντας τρόπους | σεαυτὸν
 (Ἀριστοφ. Νεφ. 683).

γ.) Ἐν ἀντιστίχοις στροφαῖς ἀντικαθίστανται οἱ
 χοριάμβοι ἀντὶ τοιούτων διποδιῶν ὡς ἐν Εὐριπ. Βάχχ.
 ἐν στροφ. (στίχ. 560) . Ἐν δ' ἀντιστροφῇ

στίχ. 579 — — — — — | — — — — — . Ἐν δ' ἀντιστροφῇ
 § 11. Οἱ χοριάμβοι χωροῦσιν ἀπὸ μονομέτρου μέ-
 χρι τετραμέτρου· ὅταν δὲ εἶναι καταληκτικοὶ ἔχουσι
 συνηθέστερον τὴν ἑκβάσιν εἰς ἰαμβον, ὅτε καὶ λο-
 γαιοῖδικοὶ λέγονται, ἢ εἰς ἀμφίβραχυν (ἰαμβικὴν
 διποδιάν καταληκτικὴν) ὡς, — — — — — | — — — — — || — — — — — | — — — — —
 ἢ — — — — — | — — — — — || — — — — — | — — — — —

§ 12. Συνεχῶς τοῦ χοριάμβου προηγεῖται τροχαϊκὴ
 βάσις ἢ ἀπλῆ ἢ διπλῆ ὡς,

× — — — — — | — — — — — | — — — — — | — — — — —

Χρεῖας | ἰσταμένῳ | πῶς ποτε, πῶς | δύσμορος ἀν|τέχει;
 καὶ

× — — — — — | — — — — — | — — — — — | — — — — —

§ 13. Β'.) Ὁ ἀντίσπαστος δέχεται ἐν μὲν τῇ

πρώτη χώρα ἴαμβον ἢ σπονδεῖον ἢ δίβραχυν ἢ και τροχαῖον, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ καθαρὸν τροχαῖον, $\sigma \cup - \cup \cdot$

Συμπλέκεται δὲ καὶ αὐτὸς μετὰ ἰαμβικῶν διποδιῶν, καὶ καταλήγει, ὅταν μὲν εἶναι βραχυκατάληκτος, εἰς καθαρὸν ἴαμβον, ὅταν δὲ καταληκτικός, εἰς ἀμφίβραχυν ἢ βακχεῖον ($\cup - \cup \cdot$).

§ 14. Γ'.) Οἱ Ἴωνικοί, συγγενεῖς, ὡς εἵπομεν, πρὸς τὴν τροχαϊκὴν καὶ τὴν ἰαμβικὴν διποδίαν, συμπλέκονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μετ' αὐτῶν, καὶ πρὸ πάντων μετὰ τροχαϊκῆς, καὶ τότε οἱ γραμματικοὶ τοὺς καλοῦσιν ἐπιμίκτους ὡς,

$\cup \cup - - | \cup \cup \cup \eta \cup \cup - | \cup \cup - -$

Καὶ προσέτι καὶ αὐτὰς τὰς τροχαϊκὰς διποδίας, ὅταν προηγῆται αὐτῶν πυρρίχιος, θέλουσι νὰ ὀνομάζωσιν ἰωνικούς ἀνακλωμένους, ὡς $\cup \cup - - | \cup \cup \cup | \cup \cup$.

Λόγου δὲ μετὰ πολλῆς ἀδείας, τὰς μακρὰς εἰς δύο βραχείας, ἢ συστέλλουσι τὴς δύο βραχείας εἰς μίαν μακράν.

§ 15. Οἱ καταληκτικοὶ Ἴωνικοὶ ἀπ' ἐλάσσονος καταλήγουσιν εἰς ἀνάπαιστον ($\cup \cup - - | \cup \cup -$), οἱ δ' ἀπὸ μείζονος εἰς σπονδεῖον ($- \cup$).

§ 16. Ὁ δίμετρος ἀκατάληκτος ($\cup \cup - - | \cup \cup - -$), ὀνομάζεται Ἀνακρέοντειος, διότι πολλὴν αὐτοῦ ποιεῖται χρῆσιν ὁ Ἀνακρέων ἐν τοῖς ἄσμασιν. Οἱ δὲ γραμματικοὶ καὶ αὐτοὺς τοὺς διμέτρους ἰαμβικούς τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ ($\cup - \cup - | \cup - \cup$) προτιμῶσιν Ἴωνικούς νὰ ὀνομάζωσι, διότι μετὰ λυρικῆς ἀδείας αὐτὸς ἐν τῇ διποδίᾳ οὐ μόνον εἰς τὴν πρώτην χώραν δέχεται ἀντὶ τοῦ ἰαμβου σπονδεῖον, καὶ ἀνάπαιστον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν δευτέραν δέχεται δάκτυλον.

§ 17. Ὁ Ἰωνικός χωρεῖ μέχρι τετραμέτρου ἀκαταλήκτου καὶ ὁ μὲν ἀπ' ἐλάσσονος τετράμετρος καταληκτικός,

υ υ υ υ | υ υ υ υ | υ υ υ υ | υ υ υ υ ,

καλεῖται Γαλλιαμβικός ἢ Μητρφακός, διότι οἱ Γάλλοι ἱερεῖς τῆς Κυβέλλης ἐχρῶντο αὐτῷ, ὁ δ' ἀπὸ μείζονος βραχυκατάληκτος,

υ υ υ υ | υ υ υ υ | υ υ υ υ | υ υ υ υ ,

καλεῖται Σωτάδειος, ἐκ Σωτάδου τοῦ σατυρικοῦ ποιητοῦ, ζήσαντος ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου.

§ 18. Καὶ οἱ Παῖωνες δὲ δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἐλαφραὶ διποδία ἢ ἰαμβικά (ὁ β' καὶ δ', ἢ τροχαϊκά (ὁ α' καὶ γ'), κατὰ τὴν ἕσιν τῆς μακρᾶς, ἤτοι ὡς συνδυασμὸς ἰαμβοῦ ἢ τροχαίου μετὰ τοῦ ἰσομεροῦς σπονδείου.

§ 19. Ἡ ἔνωσις εἰς μίαν μακρὰν τῶν ὀψω-τελευταίων βραχέων τοῦ α' παίωνος υ υ υ υ, ἢ τῶν δύο πρώτων τοῦ δ' (υ υ υ υ), ἀποτελεῖ τὸν Κρητικὸν (υ υ υ υ), ἢ δὲ τῶν δύο τελευταίων τοῦ δ' (υ υ υ υ), ἢ τῶν δύο μέσων τοῦ δ' (υ υ υ υ), τὸν Βάκχειον (υ υ υ υ), καὶ ἢ τῶν δύο μέσων τοῦ α' (υ υ υ υ), ἢ τῶν δύο πρώτων τοῦ γ' (υ υ υ υ), τὸν Παλιμβάκχιον (υ υ υ υ).

§ 20. Ἐν τῇ λυρική δὲ ποιήσει κατεσκευάζοντο στίχοι Παϊωνικοί, δεχόμενοι πάντας τούτους τοὺς πόδας, καὶ χωροῦντες ἀπὸ διμέτρου βραχυκαταλήκτου μέχρι τετραμέτρου ἀκαταλήκτου· ἀλλὰ τιγὲς ἐπιτείνουσιν αὐτοὺς καὶ μέχρις ἑξαμέτρων καταληκτικῶν. Συνήθως ὅμως εἰς τὴν τελευταίαν χώραν ἐπροτίμων τὸν Κρητικὸν· εἰς δὲ τὰς λοιπὰς,

α.) Ἐνα τῶν Παϊωνικῶν, ἢ ἐνίοτε καὶ ἐμίγνυσον τοῦ

Παίωνας, — — — | — — — | — — — | — — — οἶον.

ᾠ. πόλι φιλῆ Κέχροπος | αὐτοφύες | Ἀττική.

(Ἡφαιστ. σ. 42.)

ἦ — — — | — — — | — — — | — — —

οἶον,

Ἐν ἀγορᾷ δ' αὖ πλάτανον | εὖ διαφυ|τεύσομεν.

(Ἀριστοφ. Γεωργ.).

β'. Παρενέβαλλον καὶ Κρητικούς· ὡς,

— — — | — — — | — — — | — — —

οἶον,

Μῆτε Μούσας ἀνακα|λεῖν ἔλικο|βοστρύχους.

(Ἀριστοφ. Θεσμοφορ. Πρωτ. Aul. Gell. I, 23).

γ'.) Κατήρτιζον ὅλον τὸν στίχον, ἢ τὰς πλείστας χώ-
ρας αὐτοῦ, ἐκ Κρητικῶν, ὡς

— — — | — — — | — — — | — — —

οἶον,

Μᾶτερ ὦ πότνια, κλυθὶ νύμφαν ἀβάν. Σιμίας.

καὶ

— — — | — — — | — — — | — — —

οἶον,

Δῶκεν αἰχ|μᾶν ἐννυσίλιος εὐσχο|πον ἔχειν. (Αὐτ.)

δ'.) Ἡ μετὰ βακχείων καθαρῶν, ἢ μετὰ τῶν λοι-
πῶν συμπεπλεγμένων· ὡς,

— — — | — — — | — — — | — — —

οἶον,

Ἐθάσαντος δ' ἐπ' ἔργοις | προπηθῆ|σεται νιν.

(Ἡφαιστ. 44.)

καὶ ἐξάμετρον καταληκτικόν,

— — — | — — — | — — — | — — — | — — — | — — —

οἶον,

Ἄφρ' ἐπ' ἀν|θη καβαί|νων, ἃ μῆ|μοι θίγῃς | τῷ κυ

[παι|ρίσκῳ (Αὐτ.).

§ 21. Οἱ δ' ἐπίτριτοι, οἵτινες κυρίως εἰσὶ βαρεῖαι, μετὰ σπονδείων συνδεδεμένοι ἰαμβικαὶ ἢ τροχαϊκαὶ διποδία, καὶ ὁ δόχμιος, σύνθεσις ἰάμβου καὶ κρητικῆς, ἢ βακχείου καὶ ἰάμβου, συνδυάζονται μετὰ τῶν ποδῶν τούτων ἐν τῇ συνθέσει ἐλευθέρων λυρικῶν περιόδων ἢ στίχων.

§ 22. Μετὰ τῶν ἀσυναρτήτων στίχων πρέπει νὰ ταχθῇ καὶ ὁ Προσοδιαχὸς, δεχόμενος ἀναμῖξ τοὺς ἐξῆς ποδας, ἰωνικὸν ἀπὸ μείζονος (- - υ υ), παίωνα β'. (υ - υ υ), μολοσσόν (- - -), χορίαμβον (- υ υ -), ἀνάπαιστον (υ υ -), καὶ δάκτυλον (- υ υ), καὶ χωρῶν ἀπὸ διμέτρου μέχρι τριμέτρου ὑπερκαταλήκτου ὡς,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ἡμεῖς πάλιν ἐξαναστασὶς χρέος (Σοφ. Οἰδ. Ευρ. 160)

§ 23. Ἐν γένει δὲ λέγονται πολυσχημάτιστοι οἱ στίχοι, ἐν οἷς ἢ τῶν ποδῶν ἀκολουθία οὐδένα τηρεῖ κανόνα, αὐτὸ οἱ ἄλογοι πόδες αὐτῶν ἔχουσιν ἐν ταῖς διποδίασι τὴν συνήθη θέσιν, ἀλλὰ πολλάκις τὴν ἀντίστροφον μάλιστα, ὡς τοῦτο εἶδομεν καὶ ἐν τισι τῶν ἀνωτέρω τύπων. Οἱ τοιοῦτοι στίχοι συνετίθεντο κατὰ τὴν αὐθαίρετον θέλησιν τοῦ ποιητοῦ, ἢ ἀληθέστερον κατὰ τὴν μουσικὴν πρὸς ἣν ἤδοντο. Ἐν πᾶσιν ὅμως, καὶ αὐτοῖς τοῖς ἀτακτοτέροις, ἐπικρατεῖ πάντοτε θεμελιώδης τις ποῦς, μεθ' οὗ οἱ λοιποὶ συναρμολογοῦνται, εἴτε κατὰ συγγένειαν, εἴτε κατ' ἀντιπάθειαν, ἢ εἰς ὃν δύνανται ν' ἀναχθῶσι διὰ τῆς ἐλαστικότητος τοῦ ἀσματικῆς τόνου, οὕτω καταρτίζοντες ῥυθμὸν συνεπῆ. Καὶ τινες μὲν δύνανται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ν' ἀναλυθῶσιν εἰς ἄρμο-

νίαν γνωστῶν στίχων ἐπ' ἄλλων ὅμως ματαιοπονία εἶναι νὰ ζητῆται ὁ ἀκριβῆς στιχηρὸς αὐτῶν τύπος, διότι εἶναι, ὡς ἐρρέθη, μᾶλλον ἔρρυθμοι πεζαὶ περίοδοι. Καὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων ὁ μόνος τρόπος τοῦ ἀνευρίσκειν εἶναι, καὶ ποῦ, τέμνωνται, εἶναι νὰ προσέχωμεν εἰς τὰς χασμωδίας, αἵτινες συνήθως ἐμφαίνουσι τέλος στίχου, ὡς καὶ εἰς τ' ἀντίστοιχα μέρη ἐν ταῖς ἀντιστροφαις (ὅταν τὰ μέλη εἶναι στροφικὰ) ἂν περατῶνται εἰς τέλος λέξεως, εἰ καὶ ἐνίοτε οἱ λυρικοὶ, καὶ εἰς αὐτὰς τὰς τακτικὰς στροφάς, οἷον τὰς Σαπφικὰς, περατοῦσι τὸν στίχον καὶ ἐν μέσῳ λέξεως.

—•••••—

ΚΕΦ. ΙΑ.

Περὶ τῶν κατὰ σύστημα Συνθέσεων.

§ 1. Ἐν τῇ ἀφηγηματικῇ ποιήσει, οἷον ἐν τῇ ἐποποιίᾳ, ἐν τοῖς δραματικοῖς διαλογοῖς, καὶ ἀλλαγῷ, οἱ στίχοι εἰσὶν ὅμοιοι πρὸς ἀλλήλους, καὶ πάντες κατὰ τὸ αὐτὸ μέτρον μετρούμενοι. Ἐλασσόνων ὅμως ποιημάτων, οἷον, ἐπιγραμμάτων καὶ τῶν τοιούτων, καὶ τῶν πλείστων λυρικῶν, οἱ στίχοι εἰσὶν ἢ ἀνὰ δύο ἢ πλείονες, ἢ καὶ ὅλοι πρὸς ἀλλήλους ἀνόμοιοι.

§ 2. Κατὰ δὲ στίχον εἰσὶ γεγραμμένα τὰ ἐλεγεία, καὶ τὰ πλείστα τῶν ἐπιγραμμάτων, ἔχοντα τὸν πρῶτον στίχον δακτυλικὸν ἐξάμετρον (Ε' § 3, τὸν δὲ δεῦτερον πεντάμ. (Ε' § 8). Τὸ μέτρον λέγεται Ἡρωελεγεῖον.

Καὶ ἐν τοῖς λυρικοῖς δὲ ᾄσμασι πολλάκις ἐπιτηδεύονται οἱ ποιηταὶ ἀνὰ δύο συνάπτοντες τοὺς στίχους, ἓνα μακρότερον καὶ ἓνα βραχύτερον, τὸν καταληκτικόν, φέρ' εἰπεῖν, μετὰ τὸν ἀκατάληκτον τοῦ αὐτοῦ

μέτρου, ἐνίοτε καὶ τ' ἀνάπαλιν, ἢ καὶ ἀσυναρτήτως ἐκ διαφόρων συγγενῶν πρὸς ἄλληλα μέτρων.

§ 3. Τὰ δ' ἐκ πλειόνων στίχων συστήματα καλοῦνται Σ τ ρ ο φ α ῖ. Ἐκ τούτων δ' ἦσαν Μ ο ν ο σ τ ρ ο φ ι κ ἄ, πρῶτον, ὅσα ἐκ μιᾶς μόνον στροφῆς συνέκειντο, στίχων ἢ πάντων πρὸς ἀλλήλους ὁμοίων, οἳαι πολλαὶ τῶν Ἀνακρεοντείων ὠδῶν, ἢ πρὸς ἀλλήλους γενικῶς ἀνομοίων, οἳα τὰ ἐν τοῖς δραμματικοῖς χοροῖς Ἀ σ τ ρ ο φ α, τὰ συγκεῖμενα ἐκ τῶσων ὀλίγων ἀνομοίων πρὸς ἀλλήλους στίχων, ὥστε δὲν δύνανται νὰ τμηθῶσιν εἰς στροφάς (οἶον, Σοφ. Ἡλέκ. 235), καὶ τὰ Ἀ τ α κ τ α τῶν αὐτῶν χορῶν, τὰ ἐκ πολλῶν μὲν στίχων συγκεῖμενα, ἀλλ' εἰς οὐδεμίαν σύμμετρον διαίρεσιν δυνάμενα νὰ ὑποβληθῶσι. (οἶον, Εὐριπ. Ἰο, ἐν Υἱῷ. στ. 1244—1284).

§ 4. Δεύτερον, ἐλέγοντο Μ ο ν ο σ τ ρ ο φ ι κ ἄ καὶ ὅσα συνέκειντο μὲν ἐκ πολλῶν στροφῶν, ἀλλὰ πᾶσαι ἦσαν ὅμοιαι πρὸς ἀλλήλας. Ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων στροφῶν τοῦ εἶδους τούτου εἰσὶν α.) ἡ Σ α φ ι κ ῆ, συγκεῖμένη ἐκ τριῶν στίχων σ α φ ι κ ῶ ν ἐ ν δ ε κ α σ υ λ λ ἄ θ ῶ ν Γ', § 9, ε.) καὶ ἐξ ἑνὸς Ἀ δ ω ν ῖ ο υ (Ε', § 10).

— υ — σ | — υ | — υ — υ — | = (τρὶς)

οἶον·

Ποικιλοθρον', ἀθάνατ' Ἀφροδίτα,
Παῖ Διὸς δολοπλόχε, λίσσομαί σε,
μὴ μ' ἄσαισι μηδ' ἀνίασι δάμνα,
ποτνια, θυμόν.

β.) Ἡ Ἀ λ κ α ῖ κ ῆ:

σ — | υ — | σ | — υ υ | — υ = (δύο)

οἶον,

Οὐ χρὴ κακοῖσιν θυμόν ἐπιτρέπειν·

Πρακόφομεν γὰρ οὐδὲν ἀσάμενοι,
 ὦ Βύχχι· φάρμακον δ' ἄριστον
 οἶνον ἐνεικαμένοις μεθύσθην. (Ἄλκ. ἀπ.)

ΣΗΜ. Τὰς τακτικὰς ταύτας στροφὰς δυνάμεθα καὶ σήμερον νὰ μιμηθῶμεν, ὡς τὴν Σαπφικὴν:

Ἦτον, ὅτ' ἐπλάσθη, λευκὸν τὸ ρόδον·
 πλὴν τὸ ἄσμ' ἀκούσαν τῆς ἀηδόνος,
 τῆς αἰδοῦς τὸ χρῶμα περιεβλήθη
 ἐρυθριάσαν.

§ 5. Ἀντιστροφικὰ δὲ ἦσαν τὰ πλεῖστα τῶν χορικῶν μελῶν, ἃ δηλ. ἔψαλλον οἱ χοροὶ ἐν τοῖς δράμασι. Ταῦτα συνήθως διηροῦντο εἰς στροφὰς ἀνομοίους μὲν πρὸς ἀλλήλας, ἀλλ' ἐχούσας καὶ ἀντιστροφὰς, ὧν ἐκάστη ἦν πρὸς ἐκάστην στροφὴν ὅμοια. Τὴν στροφὴν ἔψαλλεν ὁ εἰς ἡμίχρος, ἦτοι τὸ ἡμίση τοῦ δραματικοῦ χοροῦ διηρημένου εἰς δύο, τὴν δ' ἀντιστροφὴν ὁ ἕτερος. Μετὰ στροφὴν δὲ καὶ ἀντιστροφὴν ἐπεφέρετο ἡ ἐπιφθόσ, ἀνομοίως πρὸς ἀμφοτέρους, καὶ ψαλλομένη ὑφ' ὅλου τοῦ χοροῦ ὅμοῦ. Εἰς παράδειγμα ἴδ. Σοφοκλ. Ἄντιγ. στίχ. 100—148· στίχ. 327—370· στίχ. 569—611· στίχ. 761—851· στίχ. 913—946 κτλ. καὶ πάντα τα εἶδη τοῦ Πινδάρου.

§ 6 Ἐν ἄλλοις δὲ δραματικοῖς χοροῖς εἰσίν, ὡς ἐρρέθη, παντες σχεδὸν οἱ στίχοι ἀνομοιοὶ πρὸς ἀλλήλους, καὶ ἡ ᾠδὴ ἄστροφος, ὡς ἐν Σοφ. Ἄντ. 1075—1101.

ΚΕΦ ΙΒ'.

Πίναξ Ἀλφαβητικὸς τῶν ἔπωνυμιῶν
τῶν Μέτρων.

Οἱ γραμματικοὶ ἀποδίδουσι διάφορα καὶ ἄλλοι ἄλλα τοῖς διαφόροις μέτροις ὀνόματα, καὶ τὰ μέτρα αὐτὰ διὰ διαφορῶν πολλάκις τομῆς παντοίως ποικίλοντες καὶ πολλαπλασιάζοντες, ἐξ οὗ πολλὴ ἐπιγίνεται σύγχυσις τοῖς συμβουλευομένοις τὰ σχόλια αὐτῶν. Τούτου ἕνεκα σκόπιμον ἐνομίσθη νὰ προσαρτηθῇ ἐνταῦθα πίναξ κατ' ἀλφάβητον, ἐξηγῶν τὰς ἔπωνυμίας ταύτας.

Ἀδάμιος, δακτυλικὸς δίμετρος καταληκτικὸς εἰς δισύλλαβον
- - - - -

Αἰολικὸν δακτυλικόν, ἔχει δακτυλ. ὅλους τοὺς πόδας πλὴν τοῦ ἐσχάτου (τραγ. ἢ σπονδ.), καὶ πλὴν τοῦ πρώτου, ἀνθ' οὗ δέχεται πάντας τοὺς δισυλλαδιακρίτως, χωροῦν ἀπὸ τριμ.
μέχρις ἑξαμέτρ. - - - - -

Ἀκέφαλος ἑξάμετρος, ὁ ἀρχόμενος ἀπὸ ἀναπλίστου, ἱάμβου ἢ τριβράχους.
- - - - -

Ἀλκαϊκόν (ἰδ. καὶ Ἐπικαικόν, καὶ Ἀνακρεόντειον γ').

α.) Τὸ ἀσυνάρτητον ἐκ δακτ. ἐφθημιμ. καὶ ἱαμβικοῦ μονομέτρου ὑπερκαταλήκτου - - - - -

β.) Τὸ ἐπικαλούμενον καὶ Ἐλεγίμβος, ἀσυνάρτητον ἐξ ἱαμβικοῦ πενθημιμεροῦς καὶ δακτυλικοῦ διμέτρου
- - - - -

γ.) Τὸ ἀντισπαστικὸν τρίμ. καταληκτικόν.

Ἀλκμάνιον α.) Δάκτ. τετράμ. καταληκτ. εἰς συλλαβήν.
- - - - -

β.) Ἀκατάληκτον. - - - - -

γ.) Δακτυλικὸν ἑπτάμετρον καταληκτικὸν εἰς συλλαβήν.
- - - - -

δ.) Κρητικὸν ἑξάμετρον καταληκτικόν
- - - - -

ε.) Ἀντίσπαστ. τετράμ. ἀκατάλ. ἔχον ἀντὶ τοῦ δ'. ποδός
- - - - -

ιαμβ. διποδιαν. $\bar{\cup} \cup - \cup | \cup - - \cup | \cup - - \cup | \cup - \cup -$

Ἄνακλώμενος ἴδ. Ἰωρικός.

Ἄνακρεόντειος ἄ.) Ἰαμβ. δίμ. ἀκατάλ. $\bar{\cup} - \cup - | \cup - \cup -$

β.) Καταληκτ. $\bar{\cup} - \cup - | \cup - \bar{\cup}$ Ἐνίοτε ὁ ἄ. πῶς ἀνά-

παιστος, καὶ τότε ὁ β'. πολλάκις τροχαῖος. $\bar{\cup} || - \bar{\cup} | \cup - \bar{\cup}$

γ.) Τὸ αὐτὸ καὶ Ἀλκμοϊκὸν ἄ.)

δ.) Τροχ. δίμ. (ὁ ἄ. πῶς δάκτ.) καταλ. μετὰ τροχ. δίμ.

βραχυκαταλήκτου. $- \cup \cup - \cup | \cup - || - \cup - \cup | - \bar{\cup}$

Ἄντισπαστοι, πλὴν τῶν γνωστῶν ποδῶν ($\cup - - \cup$) λέγον-

ται ἐνίοτε ὑπὸ τῶν γραμματικῶν καὶ πάντες οἱ κατ' ἀν-

τιπάθειαν πόδες, οἷον αὐτοὶ οἱ χορταμβοὶ πρὸ πάντων ὅμως

στίχοι οἵτινες μετὰ τῶν κυρίως ἀντισπαστῶν συμπλέκουσιν

ιαμβικὰς διποδίας ἐκ τῶν ἐχρούσων ἀδιαφοροῦν τὴν θέσιν τῆς

ἀλόγου, ἢ καὶ τροχαϊκὰς. Ὁ ἀντισπαστός, ἐν τῇ ἀρχῇ

τοῦ στίχου μάλιστα, ἔχει ἀμφοτέρως τὰς βραχείας ἀμ-

φιθόλους, καὶ δύναται ν' ἀνακῶν ἀμφοτέρως τὰς μα-

κράς. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν οἱ κληθέντες ἀντισπαστοὶ εἰσὶ

παντοῖα μίξις ἰαμβῶν καὶ τροχαίων οἷον,

ἄ.) $\cup - - \cup \cup - - \cup \cup - - \cup \cup - - \cup \cup - -$

β.) $\cup - \cup - \cup - \cup - \cup - \cup - \cup - \cup - \cup -$

γ.) $\bar{\cup} \cup - \cup \cup - \cup \cup - \cup \cup - \cup \cup - \cup \cup -$

δ.) $\cup - \cup - \cup - \cup - \cup - \cup - \cup - \cup - \cup -$

ε.) $\cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup$

Ἀριστοφάνειος. ἄ.) Ἀναπαιστικὸν τετράμετρον καταληκτικὸν

$\bar{\cup} \cup \bar{\cup} \bar{\cup} \cup | \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} \bar{\cup} - || \bar{\cup} - \bar{\cup} - | \cup \cup - \bar{\cup}$

β.) χορταμ. δίμ. ἀκατ. $- \cup \cup - \cup - \cup \cup \bar{\cup} \bar{\cup} \cup - \cup \cup - | \cup \cup \cup \cup$

γ.) Τὸ αὐτὸ καταλ. $- \cup \cup - \cup - \bar{\cup} \bar{\cup} \cup - \cup \cup - | \cup \cup -$

Ἀρχεβούλειος. ἄ.) Δακτυλ. λογαοιδ. πεντάμ. ἀτατάλ.

β.) Ἀναπαιστ. λογαοιδ. ἔχον τὸν ἄ. πόδα καὶ ἰαμβον.

Ἀρχιλόχειος. ἄ.) Δακτυλ. πενθημιμ. ἢ τρίμ. καταλ. εἰς συλ-

λαβὴν $- \cup \cup | - \cup \cup | -$

β.) Δακτυλ. τετράμετρος καταληκτικὸς εἰς συλλαβὴν,

$- \cup \cup | - \cup \cup | - \cup \cup | - \cup$

γ'.) Τροχ. δίμ. βραχυκατ. - - - | - - -

δ'.) Τροχ. τρίμ. καταλ. - - - | - - - | - - -

ε'.) Ίαμβ. τρίμ. ὑπερκατ. ἔχον ἐν τῇ β'. καὶ γ'. χώρα ἀναπαίστους. - - - | - - - - - | - - - - - | - - - - -

ς'.) Δακτυλ. τετραμετρος μετὰ τροχ. δίμ. βραχυκατ.

- - - | - - - | - - - | - - - | - - - | - - -

ζ'.) Δακτυλ. δίμετρος μετὰ τροχ. δίμ. ὑπερκαταλήκτου.

- - - | - - - | - - - | - - - | - - - | - - -

η'.) ἴδ. Ἰόβακχος.

Ασκληπιάδειον, Ἄντισπ. τρίμ. ἀκατάληκτον.

Βακχ. λίδειον. τροχ. δίμ. ὑπερκατ. - - - | - - - | - - -

Γαλιαιαμβικόν. α.) Ἴωνικόν ἀπ' ἐλάσσ. τετραμ. καταλ. ἴδ.

Μητρωακόν. - - - | - - - | - - - | - - - | - - - | - - -

Τὸ σχῆμα τοῦτο διὰ λύσεως τῶν μακρῶν καὶ συναϊρέσεως τῶν βραχειῶν δύναται γὰρ μεταβληθῆ εἰς

β'.) Ίαμβ. δίμ. βραχυκατ. καὶ τροχ. ἀκαταλ. (Ἡ ἀ χώρα τοῦ ἰαμβικοῦ σπονδ. ἢ ἀνάπ., ἢ β'. μακρῶ καὶ ἀναλελυμένη. Ἡ ἀ του τροχ. δάκτυλος, ἢ β'. μακρὰ καὶ ἀναλελυμένη). - - - | - - - | - - - | - - -

Γλυκώρειον. α.) Διτροχάιος καὶ διάμβος (ὁ α. τροχ. καὶ σπονδ.

ἢ πυρρίχ) - - - | - - - | - - -

β'.) Τροχ. καὶ 2 ἰαμβοὶ - - - | - - - - -

γ'.) 3 Τροχ. καὶ ἰαμβος - - - | - - - - -

δ'.) Τροχ. καὶ 3 ἰαμβοὶ - - - | - - - - -

ε'.) 2 ἰαμβοὶ καὶ ἀνάπ. - - - | - - - - -

ς'.) Ἰαμ. ἀνάπ. Ἰαμβ. - - - | - - - - -

ζ'.) 2 ἀναπ. ἰαμβος - - - | - - - - -

η'.) ἀνάπ. ἰαμβ. ἀνάπ. - - - | - - - - -

Δογμακόν. Ὁ ποῦς σύγκειται ἐξ ἰάμβου καὶ τροχ. διποδίας καταληκτικῆς - - - | - - -, μετ' ἀμφιβόλων τῶν βραχειῶν, καὶ τῶν μακρῶν ἀναλυομένων, ἢ ἀδιαφόρου τῆς γ'. ἢ τῆς ε', ἐξ ὧν οἱ γραμματικοὶ παράγουσι 48 ποικιλίας τοῦ

στίχου τούτου! Εἰσὶν ὅμως αὐταὶ μίξεις τροχαίων, ἰ-
 ἀμβων, ἐνίοτε καὶ Κρητικῶν, καὶ τῶν συγγενῶν ποδῶν.

Ἐλεγίαιμος, ἴδ. Ἀλκαϊκόν β'.

Ἐπίμηκτος, Ἴωνικός ἀναμειγμένος μετὰ τροχαίων καὶ ἰάμβ.

Ἐπιχοριαμβικόν, ἴδ. Σαπφικόν α'.

Ἐπιωρικόν ἀπὸ μελλέος Ἀλκαϊκόν. α.) ἑνδεκασύλλαβον.
 ἴδ. Ἀλκαϊκόν γ'.)

β.) δωδεκασύλλαβον δίμ. ἰαμβ. καταλ. καὶ μονόμετρον
 ὑπερκατάληκτον

γ.) Τετράμ. καταλ. ἤτοι ἰαμβ. δίμ. καταλ. καὶ δίμ. ἀκατ.
 ὑπερκατάληκτον

Ἐπιωρικόν ἀπ' ἐλάσσος. α.) Μονόμ. Ἰαμβ. καὶ δίμετρον Ἴων.
 ἀπ' ἐλάσσ.

β.) Ἰαμβ. τρίμ. καταλ. ἔχον τὸν γ'. πόδα ἀνάπαιστον:
 ὑπερκατάληκτον

Ἐπιπολίδειον. Γλυκόνειος μετὰ χοριαμβου καὶ ἕτερος μετὰ
 Κρητικῷ ἢ, τροχαϊκ. τετράμ. καταλ. ἔχον τὸν δ'. πό-
 δα ἰαμβων ἀντὶ τροχαίου, τὸν δὲ α'. καὶ ε'. ἐν γένει
 δισύλλαβον:

Ἐυριπίδειον ἢ Ἀηκύθειον. Τροχ. δίμ. καταλ.

Ἰβύκειον. α.) Δακτυλ. ὀκτάμ. καταλ. εἰς σύλλαβὴν

β.) Δακτυλ. ἐφθήμεμ:

Ἰθυφαλλικόν. τροχ. δίμετρ. βραχυκατ.

Ἰόβακχος Ἀρχιλόχειος. β.) Δίμ. ἰαμβ. μετὰ δίμ. τροχαϊκοῦ:

β.) Τὸ αὐτὸ βραχυκατ.

Ἰππωνάκτειον. α.) Ἰαμβ. τετραμ. καταλ.

β.) Ἰαμβ. τρίμ. ἀκατάλ. ἔχον τὸν τελευταῖον πόδα τροχαῖον

γ.) Τροχ. διποδ. καὶ ἰαμβ. μονόμ. ὑπερκατάλ.

Ἰσχιοῤῥωγικός. Διποδία μὴ ττροῦσα τοὺς περὶ ἀλόγου ποδός

κανονάς (οἶον $\cup - \cup - , - \cup - \cup$), καὶ ὁ ταύτη χρώ-
μενος στίχος.

Ἰωνικός ἀνακλώμενος. Τροχαϊκαὶ διποδαί, ὧν προηγεῖται
πυρρήχιος.

Καλλιμάχειον. α) Χοριάμβ. πεντάμ. καταλ.

β.) Τροχ. πεντάμ. καταλ.

$\cup - \cup \cup | \cup - \cup - | \cup - \cup | \cup - \cup | \cup - \cup$.

Κλειομάχειον. Ἰων. ἀπὸ μείζ. δίμ. ἀκατάλ. ἢ καταλ. Καὶ τρίμ.

$\cup - \cup \cup | - - \cup$.

Κοῖλος, ἴδ. Λαγαρός.

Κρατινείον. α.) Ἄσυνάρτ. ἐκ χοριάμβ. ἐπιμίκτου μετὰ διποδ.

ἰαμβ. καὶ τροχ. ἐφθην. οὗ ὁ α. πούς ἀπλῶς δισύλλαβος.

$\cup - \cup - \cup - \cup - | \cup - \cup - \cup - \cup -$

β.) Ἰαμβ. τρίμ. ὑπερκατ. ἔχων τὸν β'. πόδα ἀνάπαιστον :

$\cup - \cup - \cup - | \cup - \cup - | \cup - \cup - | \cup -$

γ.) Δακτυλ. τρίμ. μετὰ ἰαμβ. διμέτρ. ἀκαταλ.

$\cup - \cup | \cup - \cup | \cup - \cup | \cup - \cup$

Κύκλιοι ἀνάπαιστοι, οἱ μὴ λυόντες τὰς μακράς, οὐδὲ δα-
κτύλους δεχόμενοι.

Λαγαρός Ἐξάμετρος, ἢ Μεσόκλαστος, ὁ ἔχων ἐν τῷ μέσῳ
ἀντὶ δακτύλου τροχαῖον τρίβραχυν ἢ ἰάμβον.

Λακωνικός. Ὁ Ἀριστοφάνειος α), μετὰ σπονδείου ἀντὶ ἀνα-
παίστου εἰς τὴν προτελευταίαν χώραν :

$\cup - \cup - | \cup - \cup - | \cup - \cup - | \cup - \cup - | \cup - \cup -$

Λογαοδικόν. Δάκτυλοι μεμιγμένοι τροχαίοις, ἢ ἀνάπαιστοι
ἰάμβοις. α.) $\cup - \cup - \cup | \cup - \cup - \cup$.

β.) $\cup - \cup | \cup - \cup - \cup - | \cup -$

Δηκίθιον, καὶ Εὐριπίδειον. Τροχ. δίμ. καταλ.

Μείουρος. Ἐξάμετρος, ὁ ἔχων τὸν τελευταῖον πόδα πυρρήχιον

ἢ ἰάμβον. $\cup - \cup | \cup - \cup | \cup - \cup | \cup - \cup | \cup - \cup$

Μεσόκλαστος, ἴδ. Λαγαρός.

Μητρωακόν. Ἰων. ἀπ' ἐλάσσ. τετράμ. κατ. (ἴδ. Γαλλιαμβικόν α).

Παραπαιών. Πούς ὑποτιθέμενος ὅτι ἔχει μετὰ μιᾶς μακρᾶς
πλείονας τῶν τριῶν βραχείας, κυρίως προερχόμενος ἐξ

ἀναλύσεως μακρῶν, καὶ ἰδίου τρόπου διαιρέσεως, οἶον,

Παροϊμακόν. Ἀνάπαιστος δίμ. καταλ. εἰς συλλ.
- - - - -

Π.λατωνικόν. Ἀσυνάτρ. δακτ. πενθημιμ., ἰαμβ. ὁμοίως, δακτ. ὄμ.
- - - - -

Πενδαρικόν. α.) Τὸ ἀντεστραμμένον τῷ Πλατωνικῷ, ἦτοι δακτ.
πενθημιμ. μεταξύ δύο ἰαμβ. πενθημιμ.
- - - - -

β.) Ἰαμβος, διποδία τροχ., ἰαμβικ. πενθημιμ.
- - - - -

Πραξιλλεῖον. Ἴων. ἀπὸ μείζ. τρίμ. βραχ. - - - - -

Πριάπειον. διποδ. τροχαϊκ. καὶ διποδ. ἰαμβ. δις ἐπαναλαμ-
βανόμενα, τὸ δεύτερον καταλ. - - - - -

Προσοδιακόν. Ἀσυνάτρ. ἐξ Ἴων. ἀπὸ μείζ. πταίων β', ἀνίπ.,
μολος., χορίαμβ. καὶ δάκτ.

Σαμπρικόν, α.) Τροχ. δίμ. βραχυκ. καὶ ἰαμβ. μονόμ. ὑπερκ.
- - - - -

β.) Τροχ. τρίμ. ἀκαταλ. - - - - -

γ.) Δάκτυλος μετὰ διποδ. τροχ. δις
- - - - -

δ.) Ἀντίσπ. δίμ. ὑπερκαταλ. ἢ ἰαμβ. καὶ 2 χορίαμβοι
- - - - -

Σιμακόν ἢ Σιμίλειον. α.) Ἀντίσπ. τετράμ. ὑπερκατάλ.

β.) Ἀνάπαιστ. τριμ. καταλ. εἰς δισύλλ.
- - - - -

γ.) Δακτυλ. Διολ. πεντάμ. καταλ. εἰς δυσύλλ.
- - - - -

Στησιχώριον. α.) Δακτυλ. ἐπτάμ. καταλ. εἰς δισύλλ.
- - - - -

β.) Τροχ. τετραμ. βραχυκατ.
- - - - -

Σωτάδειον. Ἴων. ἀπὸ μείζ. τετράμ. βραχυκ. ἐκ τριῶν ἰων. καὶ

τροχαίου, πολλάκις λυομένων τῶν μακρῶν ἢ συναιρουμέ-
νων τῶν βραχειῶν, ἢ καὶ τροχαίων ἀντικαθιστώντων

- τοὺς Ἴωνικούς. — — — — —
 Τελεσιλλεῖον. Ἴων. δίμ. καταλ. — — — — —
 Ὑπόκοιλος. ἴδ. Λαγαρός.
 Φαλαίκειον. Ἐνδεκασύλλ. δάκτυλ. λογαοιδ. μετὰ βάσεως, ἢ
 τροχ. μονόμ. (ὁ ἄ πούς δισύλλ. ἀδιάφορος), καὶ ἱαμβ.
 μονόμ. ὑπέρκατ. ἢ δίμ. καταλ. — — — — —
 Φερεκράτειον. α.) Τροχαῖος καὶ δῦαμβος. — — — — —
 β.) Διτροχ. καὶ δῦαμβος καταλ. (ἐν τῇ α. χώρα πούς δι-
 σύλλαβος.) — — — — —
 Χωλιαμβος. ἴδ Ἴππωνάκτειος.

Τ Ε Λ Ο Σ.

Π Ι Ν Α Ξ Τ Ω Ν Ε Μ Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Ω Ν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΑΝ Σελίς

Α. Περὶ μετοικῆς ἐν γένει	5
Β. Περὶ μακρῶν καὶ βραχέων	7
Γ. Περὶ ποδῶν καὶ μέτρων	13
Δ. Περὶ στίχων	17
Ε. Περὶ στίχων δακτυλικῶν	20
ΣΤ. Περὶ στίχων ἱαμβικῶν	26
Ζ. Περὶ στίχων τροχαϊκῶν	32
Η. Περὶ στίχων ἀναπαιστικῶν	37
Θ. Περὶ λυρικῶν ποδῶν	41
Ι. Περὶ λυρικῶν ἀσυναρτήτων	44
ΙΑ. Περὶ τῶν κατὰ σύστημα συνθέσεων	55
ΙΒ. Πίναξ ἀλφαβητικὸς τῶν ἐν τῷ κειμένῳ ἐπωνυμιῶν τῶν μέτρων	58

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Ἐξήλωε τῶν πιστηρίων μου Ἐγχειρίδιον
Μετρικῆς πρὸς χῆσιν τῶν Γυμνασίων ὑπὸ
Α. Ρ. Ῥαγκαβῆ ἐκ τεσσάρων τυπογραφικῶν
φύλλων καὶ τιμώμενον δραχμῆς. Τὸ σύγ-
γραμμα τοῦτο ἀνεπλήρωσε κενὸν ἐπαισθητὸν εἰς
τὴν σπουδῆν σουσαν νεολαίαν, συμπλάσαν τὸ χρῆσι-
μον μετὰ τοῦ εὐώνου.

Μετ' ὀλίγον δὲ θέλω δημοσιεύσει καὶ ἄλλα ἔρ-
γα τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως καὶ ἄλλων, ὅσοι εὐη-
ρεστήθησαν νὰ μὲ συνδράμοσιν εἰς τὴν ἐπιχει-
ρησίν μου, ἀναλαβόντος, χρεὶν τῶν ἐνδεστέρων
τὴν διὰ στερεοτυπίας ἐκδοσιν πάντων τῶν
διδασκτικῶν βιβλίων, καὶ περκαλουθοῦντος τὰ ἔχνη
τοῦ μακαρίτου ἀδελφοῦ μου Ἀνδρέα. Ἐλπίζω δὲ
ὅτι τὸ κοινὸν θὰ δεχθῆ μετὰ τὴν αὐτὴν εὐμένειαν
καὶ τὰ ἐκ τῶν ἐμῶν πιστηρίων ἔργα, τὴν κοινὴν
ὠφέλειαν κάμου ἐπιδίδωντος.

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 17 Αὐγούστου 1862.

Διονύσιος Κορομηλάς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000023912

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΧΜΩΝ